

Forsidebilde: shutterstock.com

ANSVARLIG UTGIVER:

Norges Handikapforbund Sørvest
Østre Nesttunvei 20, 5221 Nesttun
Postboks 93, Nesttun, 5852 Bergen
Tlf: 950 26 526
E-post: nhf.soerwest@nhf.no

ANSVARLIG REDAKTØR

Anne-Berit Kolås

REDAKSJON:

Alf-Are Skog
Rolf Østbø

UTGIVELSER:

Bladet kommer ut 4 ganger i året

Frist for innlevering av stoff
til neste nummer
23. august 2013

ANNONSER:

Media Direkt Norge

LAYOUT:

Cathrines cmykeri
chfuglei@gmail.com

TRYKK:

Kai Hansen Trykkeri AS, Stavanger

OPPLAG:

2 800

LEDER

Anne-Berit Kolås
regionleder

Først av alt – takk for tilliten både til meg som gjenvalgt regionleder og resten av styret. Tror vi skal bli en gjeng som skal kunne jobbe godt sammen de neste to årene.

I dag skulle det vært grønt utenfor vinduene mine, men våren er nok utsatt på ubestemt tid.

Det gjør at jeg og sikkert flere med meg får bedre tid til å tenke på det som kommer oss i møte til høsten, samtidig som vi gleder oss til sommeren endelig kommer.

I dette bladet vil dere kunne lese mye stoff relatert til NHFs viktigste saker i forbindelse med høstens Stortingsvalg. Med alle de saker som er viktige for oss i tiden fremover er det viktig å være med å påvirke slik at vi kanskje vinner fram.

Jeg tenker her både på at Norge skal være universelt utformet innen 2025 – når skal vi begynne for å oppnå dette og hvor? NHF mener at skolebygg er en svært viktig bygningsmasse å ta tak

i. Skolebygg er viktig for at barn skal kunne gå på nærskole, i mange tilfeller er dessuten skolen bygdens/bydelens samlingspunkt og dermed et viktig bygg for alle som ønsker å delta i samfunnets aktiviteter. NHF har etter initiativ fra NHF Sørvest nå gjennomført en landsomfattende undersøkelse av gunnskolebygg og jeg må nok tilstå at det står enda verre til enn jeg hadde fryktet. Svært få av dagens skoler svarer at de er tilgjengelig for bevegelseshemmede og da tenker jeg de nok heller ikke er brukbare for svaksynte/ hørselshemmede eller andre som har behov for universell utforming.

Det må nå i tråd med tidligere "løfter" bli vedtatt forskrifter på universell utforming av gamle bygg siden Diskriminerings og tilgjengelighetsloven (DTL) og Plan og Bygningsloven bare omtaler nye bygg. Det er eneste mulighet for at Norge kan oppnå målet sitt om et universelt utformet samfunn innen 2025.

En annen viktig sak for oss er rettighetsfesting av Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA). Det er nå kommet et forslag om dette som er på høring og som skal sluttbehandles (forhåpentligvis) i Stortinget til høsten. Vi er alle glade for at det endelig kommer et forslag om rettighetsfesting, men... I forslaget ligger det at kun de som har et behov for 25 timer pr. uke eller mer skal komme inn under rettighetsfestingen. Da vil svært mange av våre medlemmer falle utenfor og vil kunne miste sin ordning. Kommunene vil fortsatt være pliktig å tilby BPA, men jeg frykter nok at dette vil bli svært innskrenket når rettighetsfestingen går på 25 timer – og hvor mange vil i fremtiden få vurdering på at behovet er 24 timer, og dermed ikke en rettighet?

NHF skal ha Landsmøte i juni og der kommer nesten alle partilederne – det skal bli spennende å høre hvilke løfter de vil gi i forbindelse med våre viktige saker og ikke minst vil det bli spennende å se om de faktisk følger opp løftene sine etter valget.

Til slutt:

Jeg ønsker dere alle en riktig god sommer og et godt valg når høsten starter.

Anne-Berit Kolås

Sola kommune
Avdeling kommunalteknikk

VANN AVLØP RENOVASJON PRODUKSJON

INFORMASJON OM RENOVASJONSTJENESTEN

Slik gjør du med drikkekartongene

Skyll drikkekartongene, brett hver kartong og putt dem inni hverandre til det blir en drikkekartong-kubbe (6+1). Ha kubbene i en plastpose, knytt igjen og legg posen i den grønne beholderen. Det gjør ingenting om kartongene har aluminiumsbelegg, plastbelegg eller skrukork i plast.

Sola kommune, Tlf. 51 65 33 00, E-post: servicetorget@sola.kommune.no, www.sola.kommune.no

INNHOOLD

Annerledes landet.....	4
Handikap på kino	6
Kontorets spalte	8
Bergen busstasjon.....	9
Arne Lein har ordet.....	10
Reisetips	12
Årsmøtet	13
Viktig møteplass	16
Tilgjengelig sommer.....	18
Hvor kommer maten min fra?	20
Et bilde sier mer enn 1000 ord.....	24
Gjett rett	28

Uttalelse fra årsmøtet i Norges Handikapforbund Sørvest, Stord, 20. april 2013

Brukerstyrt Personlig Assistanse

1. Årsmøtet i Norges Handikapforbund Sørvest (NHF Sørvest) ser Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA) som et verktøy for å øke selvstendigheten og samfunnsdeltakelse for personer med nedsatt funksjonsevne.
2. Funksjonshemmede har i dag ingen individuell rett til BPA. Tildelingen varierer urimelig mye fra kommune til kommune. Helse og omsorgspersonell avgjør hvem som skal få BPA og antall timer.
3. Årsmøtet ser fram til at lovforslaget om å rettighetsfeste BPA trer i kraft. I lovforslaget blir imidlertid helse og omsorgshensyn lagt større vekt på enn målet om et selvstendig og aktivt liv. Dersom dette ikke endres er årsmøtet sterkt bekymret for at helse og omsorgspersonell skal definere borgernes behov for samfunnsdeltakelse og meningsfylte liv.
4. Lovforslaget tar også for mye hensyn til kommunenes økonomi og selvstyre. Vi mener det på den måten legges opp til en motsetning mellom kommunenes interesser og brukerne av tjenesten på den annen side.
5. Lovforslaget gir en absolutt individuell rettighet til personer med assistansebehov over 32 timer. Vi mener imidlertid at behovet for frigjøring og samfunnsdeltakelse ikke kan tallfestes i en lovttekst.
6. Årsmøtet oppfordrer Stortinget til å definere BPA primært som et frigjøringsverktøy og ikke et helse og omsorgsverktøy.

Rolf Østbø
rolf.ostbo4@gmail.no

HIMMEL ELLER HELVETE?

Først kom pressemeldingen fra Rikshospitalet: «Alle influensatypene er på fremmarsj, men forekomstene er ikke over normalen.» Kort tid etter kom den alarmerende meldingen fra Folkehelseinstituttet. «Forekomsten av influensa i Norge øker dramatisk. Tallet på influensavirus-tilfeller mer enn doblet seg.» Instituttet tolket det som et utbrudd av årets influensaepidemi, og meldte at antall smittede ville øke ytterligere i dagene og ukene som ville komme.

Slikt er nedbrytende lesing, enten en har tatt vaksinen eller ikke! I vinter var det ekstra ille; da bekymret vi oss for influensa og Dommedag, og som ikke det var nok, kom Per Sandberg på banen. Med ansiktet lagt i alvorlige folder, kunne Fremskrittspartiets justispolitiker fortelle at om få år kan vi bli i mindretall i Norge! For ordens skyld; det er polakker, svensker og litauere som utgjør de største innvandrergroppene i Norge, men jeg har en mistanke om at det ikke akkurat er disse gruppene Sandberg er mest opptatt av.

Det er vel helst mørke, muslimske innvandrere som sanker mest oppmerksomhet fra den kanten. De er langt færre til stede blant oss - et sted mellom 3 og 4 prosent av befolkningen. Jeg tenker at tålmodighet er en dyd og deler ikke Sandbergs engstelse om å komme i mindretall om få år!

Mens noen venter på Jesu tilbakekomst, frykter andre at Muhammed skal klare å ta seg forbi en av Gibraltars porter og komme seg inn i Schengen. Muslimsk tilstedeværelse i vår del av verden er imidlertid ikke et nytt fenomen. Omtrent samtidig med at vikingene seilte i vesterled og skremte vettet av munkene i Lindisfarne i det nordøstlige England, kom nesten hele den iberiske halvøy, som omfatter Spania og Portugal, under maurernes herredømme. På Europas eneste større muslimske territorium, glitret den såkalte Al Andalus-sivilisasjonen med matematikk, astronomi, geografi og diktning. Og da har vi ikke glemt det strålende palasset Alhambra i Granada, det mest fullendte eksempel på maurisk kunst og arkitektur; i dag en av Spanias aller største turistattraksjoner!

Etter nesten 800 år ble inntrengerne slått tilbake; den endelige overtakelsen skjedde faktisk samme år som italieneren Columbus «oppdaget» Amerika, ved hjelp av det spanske kongeparet Ferdinand og Isabellas velsignelse (og penger) og åpnet for de spanske conquistadorenes plyndring av sivilisasjonene i den «nye» verden. Snakk om paradoks!

Ha en velsignet sommer, og husk at du blir brun selv om du bruker solfaktor!

ANNERLEDES *landet*

Det kan ikke være tvil om at Norge er annerledes-landet i Europa. Der andre land må kutte, kan vi øke, og der andre land sliter med gjeld og store underskudd, kan vi sette enorme summer på bok! Årsaken er oljeinntektene, og når sant skal sies er det bare inntektene fra Nordsjøen som gjør at vi ikke sliter med de samme økonomiske problemene som andre land.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Utenlandsgjeld er et fremmedord for oss, som bare kan ta en liten bit av oljeinntektene og «smøre» dem utover de forskjellige departementene! Jeg vil likevel advare om at det kan være en fare for at vi har blitt så godt vant til velstand at vår bekymring i det lengste strekker seg til økte bensinpriser og dyrere matvarer.

Vi er blitt vant til å få i pose og sekk; aldri tidligere har det vært brukt så mye penger på fellesskapsløsninger som skole, helse og samferdsel, samtidig som vi kjøper dyre biler og reiser i hopetall til sørligere breddegrader!

Vi er inne i et valgår og i samtlige partier jobbes det på spreng for å finpusse formen til spente politikere.

Stø økonomisk kurs

Regjeringen skal ha all ære for måten den har taklet Norges rolle i finanskrisen på. Da holder det ikke for Fremskrittspartiet og Høyre å hevde at det kunne de også ha klart med den «pengebingen» vi har til rådighet i oljefondet. Hovedsaken er at regjeringen har tatt de grepene som har vært nødvendige for å holde Norge utenfor krisen!

Arbeiderpartiets mantra har vært «Sto

økonomisk kurs», noe som de siste årene er meislet inn på alle nivåer i partiet. «Stø økonomisk kurs» har på mange måter vært livlinen til Jens Stoltenberg når kritikk og mishagsytringer har haglet over regjeringens politikk; for det er nå engang slik at det bare er i den første fasen etter et valg, at et regjeringsparti eller koalisjon, kan styre i en rus av begeistring. Så kommer hverdagen og opposisjonen finner det opportunt å samles i kritikk over det de nesten uten unntak kaller regjeringens «håpløse» politikk.

Men på valgdagen i september er det du og jeg som bestemmer, og det siste årets meningsmålinger kan vanskelig tolkes som noe annet enn at regjeringskoalisjonen som populært er blitt kalt de rødgrønne, står i fare for å havne på historiens skraphaug.

Når det gjelder SV, spådde mange av partiets velgere at de ville få lite gjennomslag for sin politikk i et regjeringssamarbeid med Arbeiderpartiet og Senterpartiet. Derfor er det interessant å merke seg Erik Solheims ord, like etter at valgseieren var et faktum i 2005. «Barnehageplasser og makspris med SV-kjennetegn!» Solheim som var helt sentral da SV endret posisjon fra et opposisjonsparti til et maktparti, mente at partiet ville sørge for å bli lagt merke til i regjering.

Nå vet vi hva som har skjedd: Vi har tilnærmet full barnehagedekning og priser de fleste småbarnsforeldre kan leve godt med – mens SV kjemper en desperat kamp for ikke å havne under sperregrensen!

Den unge fremadstormende eliten i partiet, med Audun Lysbakken i spissen, tror at prioritering av eldrepolitikk vil sørge for stemmeskred for SV på valgdagen. Det tror ikke jeg!

12-prosent partiet

Senterpartiet vil garantere at nordmenn skal spise trygg mat. Kort sagt: partiet vil ha mer norsk mat, og derfor vil de begrense importen av mat fra utlandet. Konservativt Senterpartiet, bøndernes parti, messer sitt budskap om å «ta hele landet i bruk», mens potensielle velgere med reduserte melkekvoter flytter til byen uten å se seg tilbake.

Sp vil også løsrive seg fra Schengen-avtalen og ærlig talt; her mener jeg partiet er i utakt med sine kjernevelgere! Har ledelsen glemt at friere flyt av personer har gjort det billigere for bøndene å hente inn (billig) utenlandsk arbeidskraft. Hvem skal plukke jordbærene nå? Å innføre strengere

grensekontroll fordi Sandra Borch har blitt frastjålet mobiltelefonen to ganger på trikken er latterlig. Borch får heller passe bedre på mobilen sin!

Venstres fanesak er en omlegging til grønne skatter og nei til oljeboring i Lofoten, men partiet mangler en politiker av Sponheims kaliber; elsket av noen og hatet av andre!

Helt ute på flanken finner vi Rødt; det friskeste alternativet på venstresiden vil fra sin plass på podiet hamre inn budskapet om at Jens lytter mer til sine bankdirektørvenner enn til hjelpepleiere og pleietrengende eldre!

Kristelig Folkeparti vil øke antallet på omsorgsplasser, og partiet vil fortsatt arbeide for kontantstøtte og en strengere skjenkepolitikk! 12-prosentpartiet fra Kjell Magne Bondeviks dager som regjeringssjef er blitt til 6-prosentpartiet, og jeg kan ikke fri meg fra å si at hos dagens KrF-velgere er saker som oppløsning av de tradisjonelle familieverdier, engstelse for avkristning og ditto frykt for islamisering, viktigere enn sosial fordeling, miljø og bistand! Uansett vil det bli en rundhåndet utdeling av gule ballonger til barna på alle partiets aktiviteter i ukene før valget.

Trygt og godt

Høyre virker som den mest seriøse utfordrer til de rødgrønne, og partiets utsendinger snakker gjerne om de fire hovedpunktene i valgkampen som står for døren: Kunnskapsskolen, nye og trygge arbeidsplasser, større valgfrihet i helsevesenet, og vei og kollektivtrafikk. Jo, Høyre er et trygt og godt alternativ, det er bare det at Arbeiderpartiet går til valg på omtrent de samme parolene! Det vil si: nestleder Bent Høie skal vi lytte til når han sier at funksjonshemmede har behov for mer valgfrihet og rett til Brukerstyrt Personlig Assistanse (BPA)! Ikke nok med det; Høie sier at det partiet har gjort med å gi forbrukerne større valgfrihet, vil han nå også skal gjelde funksjonshemmede ved å gi tilsvarende frihet til mennesker som får hjelp fra det offentlige!

Og nettopp valgfrihet er et nøkkelord! Trauste Høyre har sjelden ført an i de endringsprosessene vi forbinder med det moderne, likestilte norske samfunnet! Men partiet skal ha kreditt for at de, mot Aps vilje, fikk gjennomslag for at vi har flere kanaler å velge i både i radio TV, og for at vi har fått økte åpningstider i dagligvarebransjen!

Tar jeg ikke mye feil vil Fremskrittspartiet

kjempe med nebb og klør mot vei-prosjekter som skal finansieres med bompenger, mens en sjokkert Siv Jensen vil slå om seg med eksempler over sosialistenes vanstyre! Men partiet har helt rett i at bompenger i realiteten er en ekstra skatt! Dette er da også et av Frp's hovedargumenter i den forestående valgkampen!

Når de rødgrønne lover ikke å heve skattenivået, er det faktisk juks fordi de stadig øker veiskatten. I en politisk analyse sier Aslak Bonde at den neste nye skatten kan bli økte egenandeler i Helsevesenet og illustrerer dette med at de som tilbyr helseforsikringer og private helsetjenester ser at betalingsviljen er stor. Folk betaler, selv om de mener at det er staten som burde gitt dem dette tilbudet.

Noen velgere har allerede bestemt seg, men den store andelen av velgermassen som ennå er i tvil, må blant annet forholde seg til om de blir fristet av Fremskrittspartiets skatte- og avgiftslettelse i milliardklassen, eller om de er enig med Arbeiderpartiets mer nøkterne framstilling om at det ikke er mange gode grunner til å bruke mye penger på skatte- og avgiftslettelse nå.

Det er to politiske ideologier som står mot hverandre; men det er vanskelig å være uenig i at den private økonomien har vokst fra år til år takket være regjeringens fredning av skattenivået!

Personlig tror jeg at både vi som gruppe og de fleste andre vil tjene på en fortsatt rødgrønn regjering. Men jeg er langt fra så sikker på dette som jeg var for fire år siden! Jens og de fleste i hans kollegium virker slitne av å regjere og hvis min antagelse stemmer, er det kanskje best å slippe andre til. Da er det to alternativer; Høyre og Fremskrittspartiet, eller Høyre, i samarbeid med sentrumskameratene KrF og Venstre.

Til slutt vil jeg minne om at vi alle er politikere; spesielt i et valgår! Vi må også finpusse formen, slik at vi kan få fremført vårt budskap om full likestilling og samfunnsdeltakelse. Vi har aldri hatt så mange arenaer å spille ut våre meninger på! Vi når fortsatt mange hvis vi får publisert pressemeldinger, leserinnlegg og kronikker i dagspressen. I tillegg finnes det et hav av nettsteder, samt sosiale medier som facebook og twitter.

La din stemme høres i god tid før selve valgdagen!

La oss titte på dem...

“Ikke stirr!” hører man mamma fortvilet snerre så lavt som mulig til den lille poden, som for første gang har oppdaget et menneske med stol på hjul. Uten at pjokken skjønner hva som er problemet, er dette en regel i barnelærdommen som sitter i hjernebarken en gang for alltid. Så da går vi heller på kino i stedet og titter på dem der med god samvittighet – og jeg sier vi, fordi alle titter på alle, enten man er tradisjonelt funksjonshemmet eller ikke.

TEKST: PER ÅGE ØGLÆND

Og det har virkelig blitt laget en del filmer både i innland og utland, som fortjener oppmerksomhet. Vi kan nevne titler som "The Session", "De urørlige", "Født 4.juli" eller norske "Kunsten å tenke negativt". Så kan man spørre seg hva som er mål og mening med å feste mennesker med funksjonsnedsettelse på filmrullen. Svaret er kanskje like enkelt som om det hadde blitt stilt med tanke på film generelt; opplysning og/eller underholdning i mer eller mindre vellykket harmoni.

Det er vanskelig å sette filmer i bås, da de ofte har elementer med forskjellige betydninger i seg. La oss likevel ta for oss noen hvor en øyensynlig forsøker å formidle "de riktige" holdningene". Ferskest i minnet har nok de fleste den franske filmen "De urørlige" (2012). Dette er en prisvinner og bygger på en sann historie. Egentlig

er det en enkel hverdagsskildring fortalt på en virkelig god filmatisk måte. Her er hovedpersonen sterkt handikappet, men får oppleve frihet gjennom sin uortodokse personlige assistent. Filmen gir en troverdig skildring av hvordan livet kan bli på en humoristisk, men også alvorlig måte.

Den norske filmen "Kunsten å tenke negativt" (2006) har på mange måter de samme motivene i seg. En gruppe rullestolbrukere besøker i denne filmen en "nyskadedet" med velmenende terapeuter og pårørende på slep. Besøket viser seg å bli et oppgjør for alle med både sine indre og ytre frustrasjoner. Det er en "mørk" film hvor likevel humoren er et viktig element, og løfter budskapet frem på en briljant, optimistisk måte.

Et par andre klassikere som "Elefantmannen" (1980) og "Født 4.juli" (1989) må man også kunne si er seriøse forsøk på å skildre konsekvensene av å ha en funksjonsnedsettelse og samtidig forsøke å skape seg et anstendig liv i samfunnet en lever i. Henholdsvis som "krøpling" i den elegante Victoriatiden i England og som hjemvendt vietnamsoldat i sekstisyttitallets Amerika. Kanskje burde Tom Cruise for én gangs skyld hatt Oscar for skuespillerprestasjonen i den sistnevnte filmen. Han får i alle fall virkelig fram avmakten det ligger i å ikke føle seg som et likeverdig menneske.

Felles for disse filmene er at de har et realistisk holdningsskapende hovedelement i seg. Andre filmer som "Avatar" (2009), eller norske "Andreaskorset" (2004), med rullestolbrukere i hovedrollene, har underholdningsverdien som viktigste faktor - uten at det er noen grunn til ikke å få de med seg.

Til slutt må vi innom sex. "The Sessions" (2012) var nok filmen som skapte mest furore i den store offentlige titttekassen i 2012. Også denne bygger på en sann historie og handler om en funksjonshemmet mann med polio som ikke har hatt seksuell omgang tross sine 38 år. I korte trekk løser han dette ved bruk av en sexterapeut, spilt av Helen Hunt. Debatten reiser bl.a. det moralske spørsmålet hvorvidt terapeutens utstrakte fysiske behandling grenser til å være prostitusjon eller ikke. I Danmark formidles slike tjenester av offentlig godkjente sexarbeidere, mens i Norge er det en kriminell handling. Dette viser hvor vanskelig problemstillingen er.

Nå er det ikke første gang Helen Hunt viser rumpa i en film som omhandler funksjonshemmede.

I filmen "Waterdance" (1992) spiller hun kjæresten til en nyskadedet rullestolbruker som prøver å komme tilbake til livet gjennom sin rehabiliteringsprosess. Seksualitet er et tema i også denne filmen, men fokuserer ikke på det som om det er et være, eller ikke være, om seksuallivet ikke alltid er 100 %. Helen Hunt viser i begge filmene hvilken eminent skuespillerinne hun er.

Den belgiske filmen "Hasta la vista" (2011) som også gikk på norske kinoer i 2012, hadde en helt annen tilnærming til tema seksualitet og funksjonshemming. Løsningen til tre funksjonshemmede ungdommer var å reise til et såkalt spansk gledeshus og gjøre sin debut der. Ikke alt gikk etter planen og filmen handler nok like mye om ungdommelig løsrivelse. Og selv om den er godt laget og skildrer gode, varme vennskap, formidler den et syn på prostitusjon som problemløst. Dette kan nok virke både stigmatiserende og nedlatende i forhold til mennesker med funksjonsnedsettelse.

Sex i film, også når det handler om handikap, er ikke som en skulle tro, av ny dato. Allerede i 1978 sprengete Jane Fonda og Jon Voight tabugrenser i filmen "Coming home". Karakteren som Jane Fonda spiller, oppnår orgasme for første gang i sitt liv sammen med en ryggmargskadet mann i rullestol spilt av Jon Voight. Dette hadde hun ikke oppnådd i samkvem med hennes mann, en amerikansk soldat på oppdrag. Man kan bare ane dramaet etter hvert som handlingen utspiller seg – filmen ble en klassiker.

Hva er så konklusjonen på om kinofilmens påvirkningskraft gagnar "de gode holdningene"? Kanskje er det ikke så viktig at det finnes en konklusjon i det hele tatt. Om at rullestolbrukere i amerikanske actionfilmer i det ene øyeblikket fremstilles som superglupe datanerd, eller i det neste er onde antihelter med sofistikerte våpen skjult i sine gigantiske el.rullestoler, spiller vel egentlig ikke så stor rolle. Joda, vi engasjerer oss i gode filmer og tørker tårer i "Forrest Gump" (1994), men innholdet har lett for å gå fort i glemmeboken. Kanskje er filmens rolle rett og slett viktigst i det å synes, og i kinoens lune og mørke sal, kan man titte så mye man bare vil...

Vi har nå kommet oss ut i juni og varmen har endelig kommet etter en ellers så kald og våt vår for de fleste av oss.

Regionens årsmøte ble gjennomført på Stord den 20. april. Vi på regionskontoret ønsker hjertelig velkommen til det nye regionstyret. Christine Søliland fra NHF Klepp og Time ble valgt som styremedlem, mens regionleder Anne-Berit Kolås ble gjenvalgt, begge for fire år. Aksel Låstad fra Landsforeningen for Amputerte Hordaland (LFA Hordaland) og Anette Jæger fra Landsforeningen for Ryggmargsskadde Rogaland (LARS Rogaland) ble valgt som vara for to år. Tore Eugen Hansen og Harald Norheim, styremedlemmer, og Kjell Inge Bringedal, nestleder var ikke på valg og fortsetter i to år til.

I samarbeid med regionstyret og lokallagene ser vi fram til å gjennomføre de prioriterte tiltak etter at Handlingsplanen for 2013-2015 ble godkjent. Fyldigere omtale av det nyvalgte regionstyret og uttalelsene fra årsmøtet finner dere lenger bak i bladet.

De aller fleste lokallagene har gjennomført årsmøtene sine. Mange av lokallagene arrangerer nå medlemsturer eller annet arrangement for medlemmene før lagene tar sommerferie og lader opp batteriene til høstens aktiviteter. Jeg oppfordrer lokallagene til å sende inn bilder og reportasjer fra medlemsturer til Sørvesten.

Områdemøter i lokallagene.

Det siste områdemøtet i første halvår ble gjennomført den 21. mai på Lærings og mestringssenteret i Stavanger, hvor et av hovedtemaene var Funkisdagen i Rogaland i 2014.

Da vi ser at dette er nyttige møter for å bedre kontaktene mellom regionskontoret og lokallagene, vil områdemøtene gjenopptas rundt om i regionen til høsten. Møtene vil også brukes til å styrke kontakten med brukerrepresentantene i de kommunale rådene for funksjonshemmede.

Kartlegging av tilgjengelighet i skolebygg

Denne er nå gjennomført i regionen med en svarprosent for Hordaland på 38 prosent og Rogaland på 59 prosent.

Kartleggingen, som opprinnelig startet i Rogaland med finansieringsstøtte fra lokallagene, bygger på at det er skolens ledelse som er ansvarlig for rapporteringen. Det er gjort stikkprøver ut fra de innmeldte opplysninger som viser at undersøkelsen gjenspeiler de faktiske forhold.

Da vi presenterte resultatene fra skolekartleggingen for pressen fikk vi førsteside oppslag i Bergens Tidende, med overskrift: Gir strykarakter til 9 av 10 skoler og omtale over 3 sider. Reportasje i NRK Rogaland og befarings på skoler i Rogaland med pressen på slep for å dokumentere at mange av skolene har «betydelige mangler» i tilretteleggingen for funksjonshemmede.

Skolekartleggingen er nå blitt et sentralt kartleggingsarbeid som hele NHF er engasjert i og som brukes i arbeidet med å nå fram i det interessepolitiske arbeidet.

Funkisdagen 2013

Funkisdagen 2013 vil bli arrangert på Festplassen i Bergen, lørdag 22. juni fra klokken 12.00 til klokken 17.00.

«Funkisdagen» er et virkemiddel for funksjonshemmede og funksjonshemmedes organisasjoner i Hordaland til å presentere seg i det offentlige rom som samfunnsborgere på lik linje med

andre ved hjelp av konserter, idrett, lek og mere tradisjonell opplysningsvirksomhet. Sett av dagen og bli med på et flott arrangement!

Hjelpemiddel-messen 2013

Messen blir arrangert 5. september i FRAMOhallen i Fyllingsdalen. Åpningstid fra klokken 10.00 til klokken 18.00. – Gratis adgang.

Messen er et samarbeid mellom Hjelpemiddelsentralen, brukerorganisasjoner og leverandører av hjelpemidler.

Om du er privatperson eller formidler av tekniske hjelpemidler så ikke gå glipp av denne unike muligheten. Her får du nyttig informasjon om ulike hjelpemidler for blant annet bevegelse, kommunikasjon, syn og hørsel.

NHF Sørvest vil ha egen stand på messen.

Informasjonsdagene på Haugalandet

Informasjonsdagene på Haugalandet er et samarbeidsprosjekt mellom NHF Sørvest, NHF Karmøy og LARS Rogaland. Arrangementet vil gå av stabelen i oktober. Mer informasjon om tid og sted kommer tilbake til i neste nummer.

Landsmøte med partilederdebatt

7.-9. juni gjennomfører Norges Handikapforbund sitt landsmøte. Partilederdebatten lørdag formiddag er årets høydepunkt, og DU er velkommen.

Ved å arrangere denne debatten har NHFs sentralstyre ønsket å få partiene til å sette funksjonshemmede høyt på sin dagsorden før valget. Både Audun Lysbakken, Liv Signe Navarsete, Siv Jensen, Knut Arild Hareide og Trine Skei Grande har takket ja til å være med i debatten. Fra Arbeiderpartiet stiller Martin Kolberg, som har vært en viktig forsvarer av flere av NHFs saker. Høyre jobber med å finne en god erstatter for Erna Solberg, som er i utlandet når NHF avholder landsmøte.

Denne delen av NHFs landsmøte, er et åpent folkemøte. Mer informasjon finner du på NHF sin hjemmeside.

NHF Sørvest sine delegater til landsmøtet, gjennomførte delegatmøte 7. mai, hvor de satte seg grundig inn i saker som skal legges fram på landsmøte.

Paneldebatt med kandidatene til årets Stortingsvalg

Hotell Norge i Bergen sentrum onsdag 28. august, kl. 18.00 I samarbeid med Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon Hordaland (FFO Hordaland) arrangerer NHF Sørvest/SAFO Vest paneldebatt med kandidatene til årets Stortingsvalg.

Temaene er Skolebygg og universell utforming, rettighetsfesting av Brukerstyrt Personlig Assistanse og Rehabilitering. Vel møtt alle som kan. Mer informasjon følger senere.

Avslutningsvis ønsker jeg alle en riktig fin og varm sommer, og håper at jeg treffer mange av dere på Funkisdagen i Bergen den 22. juni!

Vigdis Hope
Vigdis.hope@nhf.no

**KONTORETS
SPALTE**

En av billettautomatene er nedsenket.

Oppgradering av Bergen busstasjon

TEKST OG FOTO: EGIL HOPE

Fredag 1. februar 2013 åpnet den oppgraderte delen av Bergen busstasjon. Terminalen består av 11 perronger, og de fleste bussene har fått ny perrong for påstiging. Terminalen har mange skjermer hvor en finner informasjon om rutetider, billettpriser, og kart over terminalområdet.

Det er òg billettautomater plassert i terminalbygget. I terminalbygget er det Narvesen-kiosk, samt kundetoalett og heis til/fra undergang.

Jeg var innom der en dag, sjekket litt rundt, og tok noen bilder. Ganske stort område, minimalt med høydeforskjeller og stigning til terminalen.

Kommer en fra Vestre Strømkai må tunellen benyttes, kommer en fra Bergen Storsenter er det ett lite stykke utendørs før en er inne i terminalen. Fire innganger, 3 med dørautomatikk, en med svingdør. Inne er terminalen stor og åpen, med benker, Narvesen og toaletter og en billettautomat i akseptabel høyde for en som bruker rullestol. Det er flott. Det samme er det for infoskjermer. Kommer helt inntil og under, blir nesten som å sitte med en PC-berøringsskjerm på fanget. Har ikke sett noe bedre infoskjermer tilpasset rullestolbrukere enn disse. Norges Handikapforbund Bergen sammen med regionskontoret utarbeidet en rapport om Bybanen og det er tydelig at det har satt sine spor hos Skyss og vært til lærdom, og nytte ved utforming og innredning av Bergen Busstasjon.

Mathallen er blitt universelt utformet.

Løfteplattformen i Mathallen i Bergen på plass

Sørvesten har hatt en føljetong »oppfølgingssaker» gående hvor vi sammen med lokallaget følger opp saker vi har omtalt. Det enten være seg fordi det er feil og mangler eller det være seg at ting er bra eller nå ordnet. I nr 3- 2012 hadde Sørvesten en sak om Mathallen i Bergen kommune hvor vi fortalte at løfteplattformen for rullestolbrukere til utsiktsplatået var stengt. Grunnen var at løfteplattformen var funnet uforsvarlig å ha i bruk blant annet etter påtrykk fra Norges Handikapforbund Bergen.

Denne gangen kan vi bekrefte etter epost fra Bergen kommune at ny og «betydelig sikrere og penere» løfteplattform i panoramahjørnet i Mathallen på Fisketorget er montert og fullt intakt.

Et flott bevis på at det nytter å stå på. Redaksjonen gir NHF Bergen ros for innsatsen. Bildet redaksjonen har fått er tatt av Egil Hope som har vært den som har drevet saken frem.

Forbundsleder Arne Lein har ordet!

Alle regionene i NHF har tatt ansvar for å gjennomføre en større skolekartlegging av tilgjengeligheten ved grunnskoler i Norge. Initiativet til dette tiltaket ble tatt fra Sørvest, det var et godt og viktig initiativ. Skal vi ha mulighet til å oppnå politiske resultat er vi avhengig av dokumentasjon. Som dere sikkert har fått med dere så har det vært et mål for oss gjennom «Valg 2013» at de ulike partiene programfester at de vil arbeide for å få på plass en forskrift som pålegger skoleeier (kommunene) å sørge for universell utforming i eksisterende skolebygg. Med en slik forskrift ville regjeringen gitt et pålegg til kommunene om å sørge for at retten som er nedfelt i skolelovgivningen om at eleven har rett til å gå på sin nær-skole blir oppfylt.

For NHF er det viktig av mange grunner, vi opplever økende grad at elever med funksjonsnedsettelse må gå på en annen skole enn sine venner i nabolaget. På denne måten lærer eleven med nedsatt funksjonsevne at han eller hun er annerledes. Og de andre barna lærer at barn med funksjonsnedsettelse ikke hører hjemme i det store fellesskapet. Denne forskjellsbehandlingen kan føre til at skoleungdommen fortsetter forskjellsbehandlingen i forhold til arbeidsliv og annen sosial kontakt når de blir voksne.

Skal personer med nedsatt funksjonsevne likestilles med andre samfunnsborgere må det starte i skolen for det er der vi lærer de grunnleggende verdiene i livet og i samfunnet.

Resultatet fra skolekartleggingen viser at det fremdeles er langt igjen før skolen er til for alle. Det er den enkelte kommune som må sørge for at de oppfyller lovkravene, enten det er i skolelovgivningen eller i Diskriminering og tilgjengelighetsloven som peker på virksomhetseier og dens aktivitetsplikt for å oppnå likestilling og ikke-diskriminering.

De ulike partiene har i varierende grad tatt inn en programforpliktelse som vi har ønsket, kampen for

likestilling i skolesektoren er dermed ikke slutt med dette.

NHF har lokale lag og har representanter i mange kommunale råd for personer med nedsatt funksjonsevne. Jeg håper at denne skolekartleggingen kan bli tatt opp i den enkelte kommune og at både organisasjonen lokalt og de kommunale rådene kan etterlyse hvilke tiltak den enkelte kommune skal gjøre for å oppnå en likeverdig skole som har plass til alle elevene og ikke fortsetter en uverdig forskjellsbehandling.

Når kommunene skal utbedre sine mangler er det avgjørende at de selv vet hva hvor omfattende tiltak som må gjøres. Det fordrer derfor at hver enkelt kommune har en oversikt over hva som må gjøres hvor og få slike tiltak inn i sine budsjetter og planer. Jeg mener det er en av de viktigste grepene som nå bør gjøres i kjølvannet av kartleggingen som er gjort. Samtidig som NHF sentralt overfor politiske myndigheter fortsetter kampen om å få på plass en forskrift som pålegger kommunene et entydig ansvar.

Norge skal være universelt utformet innen 2025, selv om det går i riktig retning er det langt igjen, skolen er den viktigste holdningsarena for den oppvoksende generasjon, derfor er skolebygg og lik behandling av alle elever en god investering for fremtiden.

Minneord over Arthur Nesse

Leder i NHF Bømlo

Den 18. januar 2013, fikk vi den triste beskjeden om at Arthur Nesse hadde gått bort, 65 år gammel. Arthur Nesse var med og startet Bømlo Handikaplag i 1978. Det meste av tiden senere var han med i styret for laget. Han var leder for laget i omtrent 20 år helt fram til han døde, men hadde også verv som styremedlem og kasserer.

Arthur var svært interessert i arbeidet i laget, og var en pådriver for de andre medlemmene. Han deltok på arrangement, og på alle medlems- og styremøter i laget. Så sant han kunne, var han også med på turene våre, da storkoste han seg.

Arthur var samfunnsengasjert og aktiv i lokalsamfunnet. Han var snar til å ta tak i saker som gjaldt universell utforming og tilgjengelighet for funksjonshemma.

Han hadde sett seg godt inn i lover og rettigheter for funksjonshemma, og visste å bruke de kanalene han hadde, for å hjelpe når noen trengte det. I en periode var han også medlem i Bømlo råd for likestilling av funksjonshemma.

Arthur ble født på Bømlo 12.12.1947 og bodde hele sitt liv der. Omgjengelighet og godt humør var varemerket hans. Arthur likte å være ute blant folk, og var ute på tur hver dag så lenge været og helsen holdt. Han leste mye, og han likte å lytte til musikk og på radio. Han var også svært fotballinteressert og gikk sjelden glipp av en god fotballkamp.

Den siste tiden han levde, greide han ikke lenger å være aktiv, noe som gav han mange tunge stunder. Han satte likevel stor pris på å få besøk i hjemmet sitt, der det ofte kom folk innom for å hilse på, og for slå av en prat.

Vi takker Arthur Nesse for hans innsats i NHF Bømlo og lyser fred over hans minne.

Styret i NHF Bømlo

Time kommune
Avdeling kommunalteknikk

VANN

AVLØP

RENOVASJON

PRODUKSJON

Vedlikehold av renovasjonsbeholdere

Over tid, kan enkelte deler på renovasjonsbeholderne slites og gå i stykker under tømning. Enkle tips om vedlikehold du gjør enkelt selv.

Dette gjelder først og fremst hengslene som holder lokket på plass og lufterventiler på siden av våtorganisk beholder. Har en av dine beholdere slike feil eller mangler, kan du komme innom servicetorget å hente nye reservedeler.

Dreier det seg om større skader på beholder, som brist, brukket hjulaksling, o.s.v. vil vi komme ut og reparere eller bytte beholder.

RETT PÅ SAK 0 51 64 64 55

Time kommune, Tlf. 51 77 60 00, E-post: servicetorget@time.kommune.no, www.time.kommune.no

TOTAL

FRONTA

www.frontagruppen.no

Ringveien 44, 5412 Stord

Tlf. 53 41 68 00

Vi takker alle våre annonsører
for den flotte støtten!

THON

Hotel Bergen Airport

Kokstadv. 3, 5257 Kokstad

Tlf. 55 92 00 00
www.thonhotels.no

Støtter NHF's arbeide

Nortura

Norconsult har kompetanse på **universell utforming**

Vi bidrar til et bærekraftig samfunn gjennom forankret og målrettet rådgivning. Våre tjenester omfatter utvikling, prosjektering og oppfølging av alle eller enkelte faser i et prosjekt, fra idé til ferdig anlegg. Vi dekker Samfunnsplanlegging, Areal- og byplanlegging, Arkitektur, Skoleplanlegging, Veg- og trafikk, Vann og avløp, Bygg, VVS og Elektro.

Norconsult AS, Valkendorfs gate 6, 5811 Bergen www.norconsult.no

Norconsult

Reisetips

TEKST: TONE EDVARDSEN

Denne artikkelen er for dere som har lyst til å reise, men som velger å la være. Reiser er ikke bare for de sprekeste!

For en vellykket reise er god planlegging viktig. Når reise, overnatting og eventuelle hjelpemidler og assistanse er godt planlagt gir dette et godt grunnlag for en impulsiv ferie der en ikke må bruke mye krefter på usikkerhet rundt det elementære.

Før reisen:

- Kos deg med å "reise" på forhånd – surf på internett for å finne nyttig og unyttig informasjon om reisemålet.
- Kontakt reisebyrå/reiseoperatør i god tid. Informer om dine behov for assistanse eller andre løsninger på reisen og få dette godkjent og bekreftet – helst skriftlig. Ikke glem at du kan få hjelp helt fra bil/drosje/tog/på flyplassen.
- Gå over eventuelle hjelpemidler for å minimere risikoen for at feil oppstår.
- utlandet kan det være mulig å leie hjelpemidler for en periode – undersøk dette i god tid og gjør skriftlig avtale ang betaling, ut- og innlevering og forsikring.

På reisen:

- Vær tydelig til personer som skal hjelpe deg – de kan ikke vite hvordan du vil ha det uten at du informerer.
- Ta med deg medisiner og andre ting som er viktige for deg i håndbagasjen.
- Ta imot hjelp når du kan – reisen er ofte slitsom nok i seg selv. Husk du skal ha krefter til å delta når du kommer fram!

Hjelpemidler til reise

Hjelpemotor på manuell rullestol:

På de fleste rullestolene er det mulig å montere elektrisk hjelpemotor. Du bytter da ut de vanlige hjulene med noen som har motor i midten. Denne kombinasjonen veier mye mindre enn tradisjonelle elektriske rullestoler og er også mer sammenleggbare. Da blir det lettere å fungere på steder som ikke er «perfekt» tilrettelagt, og stolen kan tas inn i vanlig bil.

Dusj/toalettstol:

Det finnes svært sammenleggbare dusj/toalettstoler. Chameleon'en går i en veske og er så smal at den kommer gjennom de fleste dører. Den er høyderegulerbar slik at du kan få den høyden du trenger for å reise deg eller flytte deg over til rullestolen. Ofte er det bedre å ta med en dusj/toalettstol enn en toalettforhøyer. Da får du ikke monteringsproblemer på et ukjent toalett og har løsning for dusjen.

Personløfter:

På det norske markedet finnes det to personløftere som er godt sammenleggbare og dermed egner seg til å ta med på reise. Dersom du har koffert eller bag med stiv bunn kan denne legges på tvers på understellet og dermed brukes som bagasjetralle.

Sammenleggbare, lett rampe:

Det finnes sammenleggbare ramper som har lett vekt og kan festes på rullestolen. Disse kan være svært nyttige når du er på ukjente plasser og møter trinn eller terskler.

Årsmøtet på Stord

TEKST OG FOTO: ARILD BIRKENES

Årsmøtet i Norges Handikapforbund Sørvest 2013 gikk av stabelen om ikke med brask og bram, så i alle fall etter boken på Stord hotell 20. april. Møteleder Nils Magne Kloster sørget for å lose de 21 delegatene sikkert gjennom den tradisjonelle sakslisten fra innkalling, til valg, regnskaper og årsberetninger. Sentralstyremedlem Arne Olav Hope var invitert for å informere om Sentralstyrets arbeide. Presentasjonen hadde form av en quiz som ble svært godt mottatt av delegatene til tross for vanskelighetene med å svare. Spørsmålene dreide seg i hovedsak om den økonomiske situasjonen i NHF, nedbemanningsprosessen, bingomidlene og ikke minst organisasjonens interessepolitiske prioriteringer. Det heldige vinnerlaget med regionleder Anne-Berit Kolås i spissen fikk med seg velfortjent heder og en fin kartong med rødvin på deling. Fasiten til Hope avdekket, åpenbart noe overraskende for en del av delegatene, at lokallagene har fått overført 46,4 millioner kroner i bingomidler de siste årene, at 19,5 årsverk forsvant som en følge av den økonomiske krisen i organisasjonen, at forbundsleder Arne Lein er 60 år og at Sentralstyret har skilt ut likestilling, universell utforming, Brukerstyrt Personlig Assistanse, tekniske hjelpemidler og rehabilitering som hovedsatsningsområder. Etterpå presenterte Hope prosjektarbeid som en mulig og relativt ubrukt måte å drive og styrke organisasjonsleddene i NHF på.

Valgkomiteen ved leder Anne Marie Auestad hadde valgt ikke å sende ut innstillingen til delegatene på forhånd, men når den først ble presentert gikk det fort; Komiteens innstilling til nytt regionstyre ble godtatt ved akklamasjon. Regionleder Anne-Berit Kolås ble gjenvalgt for fire år, Christine Søiland fra NHF Klepp og Time ble innvalgt for 4 år og Aksel Låstad, LFA Hordaland ble innvalgt som nytt varamedlem for 2 år, Anette Jæger, NHF Stavanger varamedlem for to år. Torunn Seim fra NHF Stavanger, Astrid Haugstad

Tangerås fra NHF Bergen stilte ikke til gjenvalg og det nye Regionstyret ser etter årsmøtet slik ut:
Regionleder Anne-Berit Kolås, valgt for fire år.
Nestleder Kjell Inge Bringedal, to år igjen av mandatet.

Anne Berit Kolås og Kjell Inge Bringedal var fornøyd med det som skjedde på årsmøtet.

Styremedlem Harald Norheim, to år igjen av mandatet.
Styremedlem Tore Eugen Hansen, to år igjen av mandatet.
Styremedlem Christine Søiland, valgt for fire år.
Vara: Aksel Låstad valgt for to år.
Vara: Anette Jæger valgt for to år.

Ellers godkjente årsmøtet årsberetninger og årsregnskap for 2011 og 2012 stort sett uten kommentarer.

På søndagen presenterte Sørvestredaksjonens egen Rolf Østbø fra NHF Stavanger de viktigste anbefalingene og utfordringene fra et sentralt oppnevnt organisasjonsutvalg han har vært med i. Østbø innledet med noen egne velrettede refleksjoner over premisene for det interessepolitiske arbeidet og hvilke utfordringer det stiller den enkelte overfor. Resten av søndagen gikk med til Markedsplassen der artikkelforfatteren forsøkte å skape et marked med kjøpere og selgere av ideer for å øke rekrutteringen av medlemmer under 40 år. Årsmøtet i NHF Sørvest 2013 er over og vi gratulerer regionen med nytt styre og nye muligheter.

Årets Hjelpemiddelmesse

arrangeres torsdag 5. september!

Sted: FRAMO- Hallen, Fyllingsdalen Bergen

STATEN TAR OG STATEN GIR

Regelen om særfradrag for store sykdomsutgifter er opphevet fra og med inntektsåret 2012. I klartekst betyr dette at du kun kan kreve særfradrag for sykdomskostnader dersom du har fått særfradrag for inntektsårene 2010 og 2011.

TEKST: ROLF ØSTBØ

Fra og med inntektsåret 2012 blir fradragsretten for boligtilpasning, transport og tannbehandling borte. Finansdepartementet innrømmer at en del mennesker med kroniske sykdommer vil lide et økonomisk tap på at ordningen avvikles. Statssekretær Roger Schjerva sier imidlertid at de 363 millioner kronene staten «sparer» i forbindelse med dette, skal brukes andre steder i statsbudsjettet; til de samme gruppene.

Han kan likevel ikke garantere at ingen blir skadelidende, noe han grunngir med at når det bygges generelle ordninger, er det vanskelig å fange opp alle enkeltindividene. Til dette vil Sørvesten bemerke at også særfradraget til de grader var en generell ordning.

Fanger ikke opp alle

Det er omtrent 60 000 kronikere som har benyttet seg av ordningen med særfradrag, og representanter for ulike organisasjoner frykter at mennesker med kroniske sykdommer som ikke faller inn under de nye ordningene vil få dårligere økonomi.

For statens del betyr avviklingen av særfradraget over tre år en besparelse

på til sammen 363 millioner kroner. Disse pengene skal i sin helhet brukes til å styrke ordninger som dekker formål som har vært omfattet av særfradragsordningen.

Sørvesten må medgi at det på den ene siden selvfølgelig er bra at man bruker de samme pengene til å bygge opp andre gode systemer, men problemet er at dette ikke fanger opp alle og på sett og vis mener vi at dette kan minne om «Å ta med den ene hånden og gi med den andre.»

For 2012 er det allerede vedtatt å styrke folketrygdens refusjonstakster til tannbehandling, styrke Husbankens tilskuddsordning til etablering og tilpasning av bolig og legge mer penger i bilstønadordningen for gruppe 2-biler for barn og unge.

Dette samsvarer i hovedsak med støtten som ble gitt til tannbehandling, boligtilpasning og transport gjennom særfradragsordningen. I tillegg er det bevilget 2,5 millioner kroner til Diabetesforbundets arbeid med motivasjonsgrupper og arbeidet med å oppdage diabetes på et tidlig stadium.

Finansdepartementet forsvarer avviklingen med at særfradraget bare kom de som faktisk betalte skatt av en viss inntekt til gode. Skatteyttere med lav, eller ingen inntekt, men med store sykdomsutgifter, fikk ikke særfradrag.

Nå legges det opp til at enkelte skatteyttere vil få mindre i direkte støtte enn det de fikk i form av redusert skatt gjennom særfradragsordningen, mens andre vil oppleve å få mer enn de fikk tidligere.

Rammer ekstra hardt

Det er imidlertid flere som har tatt til orde for at «potten» på 363 millioner kroner burde vært overført NAV for å styrke Grunnstønad og Hjelpestønad. I tillegg kunne det vært en idé å legge økonomi i en forhøyet Hjelpestønad for barn og unge.

For det er et faktum at den forhøyede Hjelpestønad for barn og unge forsvinner ved fylte 18 år, noe som i bunn og grunn rammer ekstra hardt fordi en funksjonshemmet ungdom som regel har færre muligheter for å få en deltidsjobb eksempelvis.

Derfor burde i det minste forhøyet Hjelpestønad vært på gradvis avvikling til en er ferdig med videregående skole, som alle har en lovfestet rett til å gå på!

VI GJØR STAVANGER LITT SMARTERE

I hjertet av Stavanger gir Sølvberget deg kultur- og kunnskapsopplevelser i fleng.

Sølvberget byr også på gratis Wi-Fi, lesesal, sittegrupper og kafétilbud. Åpent hver dag hele uken.

www.stavanger-kulturhus.no
www.twitter.com/Solvberget
www.facebook.com/solvberget

Premiere Produkter

Austbøsletta 6, 4085 Hundvåg
Rett & slett handle på nett.
www.premiere-produkter.no

Det Norske Veritas AS
4007 Stavanger
Tlf: 51 50 60 00
www.dnv.com

ORTOPEDITEKNIKK AS

Vi produserer og tilpasser alt av

ORTOPEDISKE HJELPEMIDLER

i samarbeid med sykehus og helseinstitusjoner i Rogaland.

Stavanger tlf. 51 88 56 60
Sandnes tlf. 51 66 44 83

e-post: stavanger@ortopediteknikk.no

Stavanger: Breidablikkvn. 3 B, Sandnes: Asheimvn. 2,
4017 Stavanger 4318 Sandnes

A D V O K A T E N E

*Tengs-Pedersen, Ueland,
Sæther & Birkeland*

MNA

Vågsgt. 42, 4306 Sandnes
Tlf. 51 66 50 20 Fax. 51 66 76 12

Knapphus Energi

Vi leverer : Diesel , Fyringsolje , Parafin , Smøreolje
og kjemi til gode priser i hele Rogaland

Nordfylket
tlf 52 76 72 77

Sørfylket
tlf 51642400

Ekofiskvegen 3, 4056 Tananger

Seland Optikk
interlens
SANDNES • KLEPP • SOLA

Tlf. 51 69 58 90
Solakrossvegen 26, 4050 Sola

Alle som viser gyldig ledsagerbevis eller annen
bekreftelse på at de kommer fra institusjon
betaler for 1 billett og får 1 billett.
Gjelder for alle forestillinger
i Sandnes og Stavanger*

For mer informasjon
ring 51 51 07 00
www.sfkino.no

*Gjelder ikke luksussalen

Dolphin

Plattformv. 5, Pb. 63, 4098 Tananger

Tlf. 51 69 43 00 • www.dolphin.as

Viktig møteplass i Bergen

USF Verftet, en viktig kulturell møteplass i Bergen har i en periode vært stengt og under ombygging. Spenningen var derfor stor da jeg skulle på min første konsert 4.april i år etter ombyggingen. Kveldens band var Kvelertak, et av mine favorittband.

Faktainformasjon

USF Verftet er en 12 000 m² stor kunst- og kulturarena i Bergen som inneholder arealer for produksjon og formidling med til sammen 120 virksomheter fordelt på alle fagfelt innen kunst og kultur. Kulturhuset har fem scener for musikk, teater, dans og film, 80 atelierer for kunstnere, samt kontorer og andre lokaler for både offentlige og private kulturaktører. Virksomheten drives av Stiftelsen Kulturhuset USF, og er Norges største kulturhus. Lokalene var tidligere benyttet som skipsverft – Georgernes Verft – med røtter tilbake til 1784.

Kilde; Wikipedia

TEKST/FOTO: HELLE-VIV MAGNERUD

Har alltid hatt en forkjærlighet for denne scenen da den er passe mørk og passe stor, men særlig tilrettelagt har den ikke vært med høye terskler, nivåforskjeller og store søyler midt i rommet. En hjemmelaget rampe bakerst i lokalet var som regel eneste løsningen for rullestolgjester.

Nå gav stedet meg en wow-faktor allerede ved inngangspartiet: Automatiske dører (gjelder dessverre ikke Cafe Kippers), brede inngangspartier og ingen terskler eller nivåforskjeller.

Selve scenen er nå flyttet, slik at søyler (som fremdeles er der) ikke virker sjenerende for publikum. Nye barområder og innbydende sittegrupper i første etasje. Tar man heisen opp og via VIP området kan man få plass på en balkong med god utsikt til scene, men dessverre er det nivåforskjeller der og siden rullestolgjester må sitte bakerst vil det bli utfordringer med utsikten når balkongen er full av andre gjester.

Nødutganger er i skrivende stund dessverre ikke universelt utformet enda da det er

nivåforskjeller og trapper. I følge ledelsen på USF er ramper på vei.

Ved ankomst ble jeg kontaktet av en hyggelig Bergen-Live vakt. Jeg fikk valget om jeg ville sitte på balkongen (riktignok da i ensom majestet) eller nede ved scenen. Jeg har ved flere anledninger ikke fått noe valg vedrørende plassering (alltid henvist til rampe), dette av hensyn til egen sikkerhet. Som oftest ønsker jeg ikke dette, da jeg vil være med venner. Da får jeg heller tåle litt dytting, dårlig utsikt, øl i håret og spyttklyser fra vokalisten;)

Flotte toalettfasiliteter. Jeg tok en sjangs og gikk på «vanlig» toalett... Litt trangt med manuell rullestol, men fullt mulig. Eneste var at jeg et øyeblikk var redd jeg hadde gått feil og havnet på herretoalettet! Vasken ser nemlig ut som et pissoar.

Alle toalett, innganger og heis har automatiske dørråpnere. Egen heis er satt opp til dansesalen i andre etasje. Denne salen har tidligere vært utilgjengelig for rullestolbrukere. Det er også to parkeringsplasser avsatt rett utenfor inngangen.

Gleder meg allerede til neste konsert.

Nyttig fra NAV

Av: *Bente Kaldheim, rådgivning og utredning Hjelpemiddelsentralen*

På ferie med hjelpemidler

Etter en lang vinter er vi mange som ser fram til late feriedager i varmere strøk, eller hos slekt og venner her nord. Har du hjelpemidler fra hjelpemiddelsentralen, er det flere ting du kan gjøre for å sikre at ferien blir så problemfri som mulig.

Flyreiser

Fly er en stadig billigere måte å komme seg fram på, men transport av elektriske rullestoler er strengt regulert på grunn av flysikkerheten. De fleste flyselskaper aksepterer elektriske rullestoler som bagasje. Flyselskapene krever at batteriene i rullestolene er lekkasjefrie og merket.

Alle rullestoler utlevert etter år 2000 har batterier som er godkjente for transport i fly, og det er ikke nødvendig med dokumentasjon fra hjelpemiddelsentralen. Har du en eldre stol må du ta kontakt med hjelpemiddelsentralen for å sjekke om batteriene som sitter i stolen er godkjent for flytransport. Under flyreisen skal batteriene fysisk kobles fra det elektriske systemet på rullestolen. Hvordan du gjør dette, finner du ut ved å lese bruksanvisningen. Trenger du hjelp på flyplassen, kan du kontakte Avinor for assistanse.

Reiser du til utlandet og har hjelpemidler som må lades, trenger du en omformer tilpasset nettspenningen i landet du reiser til. Er stikkkontakten ulik den vi har i Norge, må du også ha en adapter. Omformer og adapter må du skaffe selv før avreise.

Låne utstyr

Reiser du i Norge, trenger du ikke ta med deg hjelpemidler som seng og

personløfter. Denne type hjelpemidler kan du få låne hos hjelpemiddelsentralen i fylket du skal reise til. Men også her må det litt planlegging til. Ta kontakt med hjelpemiddelsentralen i hjemfylket ditt i god tid før avreise.

Forsikringer

Ved reiser til utlandet vil en vanlig reiseforsikring vanligvis dekke behovet for forsikring. Men også her til lands, er det viktig å ha en forsikring som dekker en erstatningsutbetaling ved eventuelle skader. En vanlig innboforsikring omfatter ansvarsforsikring for privatpersoner, og vil dekke utgiftene om du er uheldig og skader noe eller noen.

Reparasjoner

Skal du til utlandet, må du ta kontakt med hjelpemiddelsentralen i god tid før avreise. Hjelpemiddelsentralen skal vurdere om det bør gjøres vedlikehold på hjelpemiddelet ditt før du reiser. Derfor er det viktig at du tar kontakt med Hjelpemiddelsentralen i fylket du tilhører!

Skulle uhellet være ute, og du har vært i kontakt med hjelpemiddelsentralen før avreise, kan du selv kontakte et lokalt verksted for å reparere skaden. Du må betale reparasjonen, men du får utgiftene refundert av hjelpemiddelsentralen. Husk kvitteringen. Når du kommer hjem, skal hjelpemiddelet sjekkes av hjelpemiddelsentralen for å sikre at reparasjonen er utført etter norske regler.

Ferierer du i Norge, er det ikke nødvendig med en spesiell sjekk av utstyret før du reiser. Om det skulle oppstå problemer underveis, kan du ta kontakt med hjelpemiddelsentralen i det fylket du oppholder deg for å få reparert hjelpemiddelet.

Ekstra deler eller tilbehør

Er du litt hendig, kan det være fornuftig å ta med ekstra deler eller tilbehør på tur, som for eksempel ekstra dekk, fotstøtter eller lignende. Bestill delene i god tid før avreise, enten ved å sende inn et ordreskjema eller ved å besøke hjelpemiddelsentralen. I Hordaland heter skjemaet «Teknikkskjema» og i Rogaland heter skjemaet «Skjema for Reparasjon/ Serviceoppdrag». Sjekk imidlertid at delen er på lager, før du stikker innom. Oversikt over hjelpemidler og deler som alltid skal være på lager, finner du på hjelpemiddelsentralens nettsider.

Verdt å vite

Vektdyne, digitale diettvekter for alvorlige ernæringsfysiologiske lidelser og varmemaske, som tidligere ble gitt av hjelpemiddelsentralen, er nå overført til de regionale helseforetakene. Med det, har de regionale helseforetakene fått overført ansvaret for alle behandlingshjelpemidler. Det er spesialisthelsetjenesten som har ansvaret for å vurdere hvilke behandlingshjelpemidler som det skal gis stønad til for den enkelte pasient.

Fra 1. januar 2013 inngikk NAV en ny rammeavtale for sitte- og liggevogner, pulker, akebrett, kjelker, piggekjelker, hockeykjelker, skilatorer, elektrisk kjelke for innebandy og sit-ski. Det er også inngått nye rammeavtaler på madrasser med trykksårforebyggende egenskaper samt stå- og gåtreningshjelpemidler og ståstativ. Rammeavtalene finner du i Produkt- og prisoversikten på nav.no.

GOD TUR!

Her kan selv hjulbeinte få seg en svømmetur.

Tilgjengelig sommer

- ja takk

Utsiktsplattform i kombinasjon med glass.

Sommeren er i anmarsj og trangen til utendørs opplevelser gjør seg mer og mer gjeldende. For å finne eksempler på godt tilrettelagte løsninger til nummeret du nå holder i hånden, har Sørvestens utskremte medarbeider virkelig reist langt denne gangen. Undertegnede pakket kofferten og dro like godt til Hawaii!

TEKST: PER ÅGE ØGLÆND,
FOTO: PEGEPIX

Hvor mange ganger har ikke rullestolbrukere ergret seg over å miste sikten til diverse opplevelser som konserter, utstillinger og lignende, fordi disse "hersens fotgjengerne" sperrer utsikten. Selv når man har vært tidlig ute og fått plass helt i front mot oppsatt gjerde/rekkverk, er det ofte vanskelig å komme nær nok til å se, p.g.a. at en tross alt skal ha plass til bena også. Fotgjengere som naturlig nok står inntil gjerdet/rekkverket, reduserer dermed sikten til en liten åpning rett fram.

Arkitektene i Honolulu Zoo har imidlertid designet en elegant løsning på problemet. På bildet fra utsiktsplattformen over sjølovene, ser vi hvordan rullestolen kommer lenger fram ved å bygge et lite utspring. I kombinasjon med glass, gjør dette at sikten ikke blir hindret selv om det står noen i umiddelbar nærhet.

Badesesongen er i emning og mang en vintertørket sjel på hjul, lengter lengselsfullt etter en forfriskende dukkert i havet. Det er imidlertid lettere sagt enn gjort, spesielt når en ugjennomtrengelig ørken av finkornet sand befinner seg mellom hjul og vann. På Waikiki beach er dette løst med en sindig rampeløsning. Joda, man kommer ut i

vannet, men om "byggverket" kvalifiserer til noen designpris, er vel heller tvilsomt – som bildet viser, snarere tvert i mot. Viljen til å få "de skakke" til havs, skal de likevel ha full score for.

Ved badestranden "Åkrasanden" på Karmøy, har Friluftsrådet gjort en langt bedre jobb. Her har en i kombinasjon med trestier og utleggare matter over sanden til vannkanten, fått en naturvennlig og funksjonell løsning. Flere Friluftsråd er etter sigende, i gang med lignende prosjekt langs kysten vår. Så kanskje blir det likevel mang en lykkelig "hjulbent" å se kravlen langs vår ellers vakre kyst i sommer – du er herved advart!

ANNERLEDES-PARTIET

(VG) Funksjonshemmede er et sjeldent syn blant norske politikere. Bortsett fra i Senterpartiet, der de tre mest markante debattantene er handikappede.

Tekst: Tim Peters og Gunn Kari Hegvik

Jeg har vært på et politisk møte der noen mot slutten spurte om jeg skulle kjøre hjem. «Jeg vet ikke om det er en veldig god idé», svarte jeg. Først da kom de på at jeg er blind, sier Per Inge Bjerknes og ler hjertelig.

VG møter fylkeslederen fra Østfold i landsmøtesalen i Loen, der han sitter på bordet for sentralstyret og holder orden på partitroppene. Bjerknes er født med sterkt redusert syn, og ser bare litt lys og noen skygger.

Jeg ser ingen farger eller bilder. Men det går veldig bra, det. Jeg er jo født slik, og tenker ikke så mye på det til daglig. Man må uansett kjøre på med det en har, sier han.

Velkommen

Sammen med ham står sentralstyrekollega og leder i Senterungdommen, Sandra Borch, som er 142 centimeter høy – etter en omfattende operasjon som ga henne ti centimeter ekstra. Noen timer tidligere sto hun på sin faste kasse bak talerstolen og snakket partiledelsen midt i mot i EØS-saken.

Jeg kjente meg velkommen her fra første sekund. Det føles som partiet ser på deg som et talent, og det er ingen som bryr seg om hvordan du ser ut og hvem du er. Man blir tatt på alvor her, uansett, sier Borch.

Ved hennes side er sentralstyremedlem i Senterpartiungdommen, Torstein Lerhol. Han er født med en sjelden muskelsykdom, og veier 17 kilo. Han er derimot langt

fra noen lettvekter i partiet, der han blant annet har sittet i valgkomitéen.

I Senterpartiet er vi opptatt av at alle har en plikt til å bidra etter beste evne, og jeg føler det er noe som kommer naturlig for oss alle tre, sier Lerhol.

Kjører på

Han jobber som lærer ved siden av politikken og holder en lang rekke foredrag rundt omkring i landet.

Du gjør mer enn de fleste funksjonsfriske. Hvor tar du det fra?

Hvorfor skulle jeg ikke det? Jeg bare kjører på til jeg stuper. Eller, jeg kan jo ikke stupe så mye. Men jeg kjører på, sier Lerhol.

De tre har vanskelig for å forklare hvorfor de er aktive i akkurat Senterpartiet.

Det er noe med strukturen og at det er så kort vei fra grasrota til ledelsen. Det er liksom så naturlig å ta det steget, sier Bjerknes.

Og så er det så lett å få litt fotfeste. Det er det mange funksjonshemmede som sliter med i arbeidslivet og i organisasjoner, det at man alltid er litt utafor. Her i partiet ble jeg omfavnet på dagen, og etter det har ikke funksjonshemningen vært noen hemning.

Lerhol er enig i det.

Det kommer raskt til et punkt der folk driter i at du har noen utfordringer, og bare behandler deg som hvilken som helst annen idiot.

Partileder Liv Signe Navarsete er stolt over mangfoldet på talerstolen, selv om hun har havnet på motsatt side av dem i flere kampsaker. Navarsete avviser at de kvoterer inn annerledespolitikere.

Leder i Senterungdommen, Sandra Borch.

Dyktige

De har fått de posisjonene de har fordi de er dyktige og flinke politikere. Når vi sitter i sentralstyret tenker jeg aldri at Per Inge har en funksjonshemning. Jeg tenker ikke at Sandra er kortvokst. Hun har fått sin posisjon fordi hun er en flink politiker. Det har også Torstein. Han er en flink politiker, sier Navarsete.

Har dere lagt noe til rette for dem?

For Torstein har vi lagt litt til rette. Men ut over det er det vel ikke mer enn at vi låner ut en hånd, sier Navarsete.

Hvor kommer maten min fra?

Vi har aldri brukt så liten andel av pengene våre på mat, skriver Pernille Nylehn.

AV: **PERNILLE NYLEHN**
SPALTIST I AFTENBLADET PLUSS

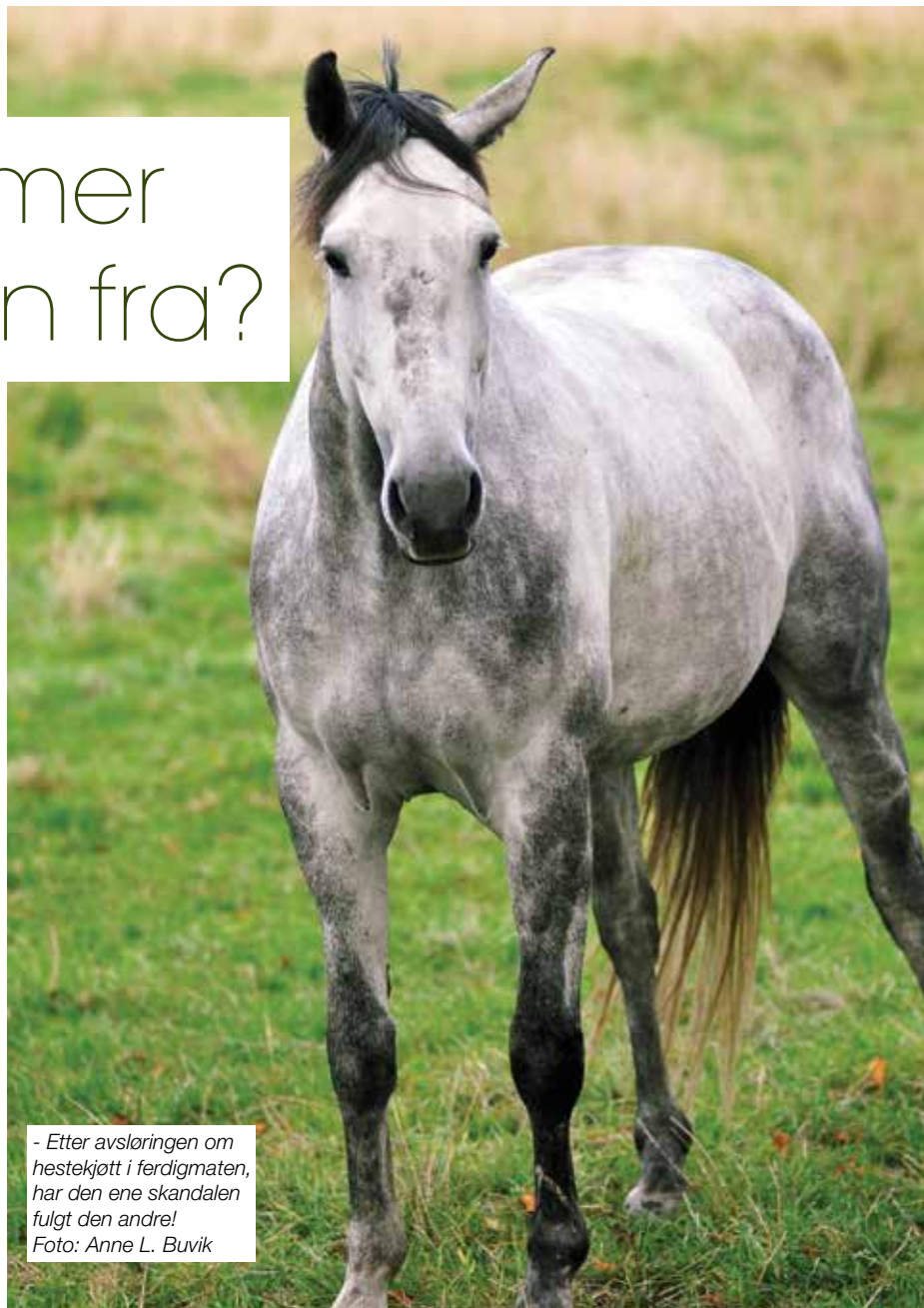
Etter avsløringen av hestekjøtt i ferdigmat har den ene skandalen fulgt den andre, og det tegner seg et bilde av matvareindustrien som en temmelig lyssky bransje. Det er også vanskelig å avklare hvor feilen/svindelen oppsto, og hvem som har ansvaret. Er det slakteriet? Grossisten? Ferdigmatprodusenten? Den ene skylder på den andre, hvem skal vi tro på?

Det viser seg at ingrediensene til ferdigmaten ofte går gjennom flere ledd, og flere land, før det havner i butikkene og så på middagsbordet. For eksempel kommer kjøttet i den «ekte italienske pizzaen» til en herværende lavpriskjede fra fem forskjellige land, og jordbærene i «norsk» yoghurt kommer fra femten ulike land, bl.a. Kina og Mexico. Fiskeoljen i trankapsler, med navn som «Lofoten» og «Eskimo», kommer fra Peru. Lista er lang.

Hestekjøtt er ikke farlig, det kan være riktig god mat både som biff og i andre kjøttvarer, men vi vil helst vite hva vi får i oss, om dyret er slaktet på ordentlig vis, og at kjøttet ikke inneholder rester av medisiner. Det er verre når «storfekjøtt» som selges som halal - altså slaktet og tilberedt etter muslimsk skikk - viser seg å være svinekjøtt. Hvis en muslim får i seg svinekjøtt, oppleves det like ille som om vi andre skulle få i oss hunde- eller kattekjøtt.

Grunnen til at alt dette skjer er lett å forstå: det er blitt enkelt og billig å frakte varer over landegrensene, og det er mye å hente på å produsere i lavkostland og selge i høykostland. Det handler kort og godt om penger.

Så kan vi hisse oss opp over kyniske kapitalister som trikser med maten vår, men det handler også om hva vi som

- Etter avsløringen om hestekjøtt i ferdigmaten, har den ene skandalen fulgt den andre!
Foto: Anne L. Buvik

forbrukere venter, og hva vi vil betale for. Hvis vi forlanger at maten skal være billigst mulig, risikerer vi at de som lager den har tatt noen snarveier, de skal tross alt gå med overskudd. Hvor mye kvalitet kan vi egentlig forlange hvis pølsene koster 25 kroner kiloet og eplene 5 kroner? Og hvis vi betaler 35 kroner for en ferdigpizza, hvor mye rent kjøtt kan vi egentlig tro det er i den?

Vi er et underlig folkeslag. Vi er stinne av penger i forhold til de fleste land vi sammenligner oss med, og vi har aldri brukt så liten andel av pengene våre på mat. Likevel virker det som prisen på maten betyr mer enn kvaliteten.

Og samtidig som vi vil ha det billig, skal vi helst ikke bruke tid på å lage maten, noen skal lage den for oss. Det er eventyrlig hva som finnes av ferdigmat: pytt i panne, ferdigvispet egg til eggerøre, ferdigstekte pannekaker, pasta carbonara - alle sammen er så enkle retter at et barn kan lage dem. Til

og med salaten kjøper vi ferdig oppskåret, selv om den er ti ganger så dyr og brun i kantene - da betyr plutselig ikke prisen så mye.

Jeg aksepterer at ikke alle er like flinke til, eller interessert i, å lage mat, men det går utmerket godt an å lage en god og rimelig middag fra bunnen på en drøy halvtime, altså den tiden ferdiglasagnaen trenger på å steke ferdig. Og bruker vi noen ekstra kroner ved å kjøpe kjøttet eller fisken fra ferskvaredisken, er det en viss mulighet for at den ikke har reist jorda rundt før den kom til oss. Er man i tvil, kan man spørre personalet. Kan de ikke svare, snu på hælen og gå til en annen butikk.

Det er kanskje overflødig å si at mat som lages fra bunnen, og av friske råvarer, både er sunnere og bedre. Men det er den.

Pernille Nylehn er spesialist i allmenntilleggsmedisin. Hun arbeider i Rehabilitering Vest i Haugesund

Hvorfor er du så taus?

Få ting gjør oss mer urolige enn at noen vi kjenner forandrer seg uten at vi forstår hvorfor. Følelsen av at noe er galt, uten en naturlig årsak, kan være skremmende. Kan det være en psykisk lidelse?

Ring TIPS hvis du vil hjelpe. Her møter du erfarne fagfolk som vil gi råd om hvordan du får hjelp og behandling hvis det er nødvendig.

TIDLIGE TEGN PÅ PSYKOSE

- isolerer seg → sover dårlig → tristhet → angst
- konsentrasjonsvansker → forsømmer hygiene, jobb eller skole
- ekstremt opptatt av temaer som døden, politikk eller religion
- store humørsvingninger → hører stemmer
- snakker usammenhengende → føler seg forfulgt eller styrt av andre

Stavanger Universitetssjukehus
Helse Stavanger HF
Psykiatrisk divisjon

TIPS
TIDLIG OPPDAGELSE OG
BEHANDLING AV PSYKOSE

51 51 59 59
hverdager 08.00-15.00
www.tips-info.com

SØK HJELP SÅ RASKT SOM MULIG - DA ER SJANSEN STØRST FOR Å BLI FRISK

I vinduskroken

TEKST: ALF-ARE SKOG

Det er varme og det er sol, gikta har slept taket. Det er opp og det er ut i trærne og sprik med tærne.

Jeg drar fra gardinene og det slår meg – uttrykket – å gå i kjelleren! Min første tanke går til den tid da jeg var en liten gutt og jeg lekte med bilene på kjøkkengulvet og mamma sa: Gå i kjelleren. Da betydde det som regel ett av to, enten hente noe eller gå dit for å bli der. For meg står det å gå i kjelleren for noe som innebærer noe en skal hente. Det var ikke alltid like klart hva som skulle hentes enten det var poteter, noe i fryseren eller fryseboksen som det het hos oss, eller ved til ovnen. Så var det stunder man måtte gå i kjelleren og hente noe helt annet. Man kan si man ble hentet av noe. Hadde vi vært ulydig og gjort noe vi visste ikke var lov, bar det i kjelleren eller øverst oppe i kjellertrappen. Der ble vi inntil vi var blitt lovlidige og forstod at hit kom vi igjen om vi ikke oppførte oss. I dag blir dette gjerne å se på som barnemishandling. Men tilbake til uttrykket – å gå i kjelleren. Dagens sportsmedia

snakker om å gå i kjelleren eller de som har vært i kjelleren. Vinterens 50 km på ski VM i Val di Fiemme ble et klassisk eksempel. Svenske Johan Olsson stikker tidlig fra og går ensom over mål etter og ha ledet så å si hele løpet. Han kom sannsynlig rett fra kjelleren og til start. Vår antatt beste som (?) ble nummer 21 var tydeligvis ikke lenge nok i kjelleren, eller var det kanskje det han nettopp var?

Virkeligheten henter meg. Jeg har mest lyst til å trekke igjen gardinene, tulle meg langt under dyna og lukke den ute. Men den er der. Vi ser den når store staute politibetjenter fult utrustet stormer boliger som ingen bor i for å kaste ut mennesker som ikke har noe sted å bo. Vi ser virkeligheten med boadresse under Sinsenkrysset i Oslo der mennesker har bodd i opp til tre år, vinter som sommer og vi ser virkeligheten lokalisert til områder rundt Munch-museet og Botanisk hage. Jeg tenker på Romfolket som de urettmessig omtales i pressen for. Urettmessig fordi dette er en mye mer sammensatt gruppe enn som så. En mer korrekt beskrivelse ville vært sigøynere

fordi dette er en bred samlebetegnelse på flere beslektede, historisk omvandrende folk i Europa.

Men la den hansken ligge. Det som gjør meg sint og redd er den måten vårt demokratiske system avviser menneskene på. Jeg kjenner en uro i meg når den store majoriteten av oss synes det er ok å innføre tiggerforbud for med det å la politiet fjerne de. Vi oppfører oss, med våre folkevalgte i spissen, som en gjeng unger. Alle mener noe – ingen tar ansvar. Det er vår plikt som medmennesker, og som den respekterte nasjon vi liker å flagge, at vi gir disse menneskene verdighet. Gi de en ny start. Det er ingen verdighet å bo under en vei blant søle og dritt med store steiner som soveunderlag. Det er ingen verdighet å gjøre sitt fornødne. utendørs. Grunnen til dette er konsekvensene av et grensefritt Europa. Det har vi sagt ja til ved et gjensidig avtaleverk. Det må vi som den kunnskapsrike nasjon vi vil være, lære oss til å leve med.

Jeg setter på Hot Club de Norvege med Djangos's Waltz og åpner vinduer og dører for hvem som vil.

VALGMØTE PANELDEBATT

Funksjonshemmedes Fellesorganisasjon (FFO Hordaland) og Samarbeidsforum for funksjonshemmedes organisasjoner (SAFO Hordaland) inviterer til paneldebatt!

Tid: onsdag 28. august 2013, klokken 18.00- 21.00

Sted: Radisson Blue Hotell Norge, Bergen

Tema: Velferd og Stortingets styringsmuligheter
Rehabilitering, brukerstyrt Personlig assistanse og
Universell Utforming

Er det for stort sprik mellom virkelighet og lovgivers intensjoner?

Møt partienes 1. kandidater i Hordaland!

FFO HORDALAND

SAFO HORDALAND

EGERSUND

Eger Bygg AS

Box 211, 4379 Egersund

Tlf. 51 46 12 80

HAUGESUND

VÅRT FELLESKJØP
ER MODERNE

DEEPOCEAN

H Å

Bjørnhaugslettå 16, 4365 Nærbø • Tlf. 51 79 17 80 • Fax. 51 79 17 81

K ARM Ø Y

K ARM Ø Y

Vassbakk & Stol AS

Pb. 63, 4291 Kopervik

Tlf. 52 85 17 66

S AND NES

Njærheim Rør

- din rørlegger i
Rogaland til tjeneste

Tlf. 922 00 477 • www.njaerheim-ror.no

NORSK ETIKETT

S O L A

Rasmussen Elektro AS

Solakrossv 6, 4050 Sola

Tlf. 51 65 65 33

Fax. 51 65 65 28

Trenger du elektriker
Spør oss • Prøv oss

D. Danielsen AS

Tananger, 4056 Tananger

Tlf. 51 64 88 00 Fax. 51 64 88 01

Kolonial, skipshandel stor
husholdningsavdeling, riggavdeling

S T A V A N G E R

**INTERIØR
FAGHUSET
T. Lund**

Bjødnabeen 16, Forus

Tlf. 51 95 12 30 • www.tlund.no

S T A V A N G E R

kvaleberg industri

Flinteg. 2A, 4016 Stavanger

Tlf. 95 40 03 00 • Fax. 51 95 04 99

**T. AASEN
SOLSKJERMING**

Et soleklart valg!

Persienne • lamellgardiner • rullegardiner
liftgardiner • panelgardiner • plisségardiner

Tlf. 51 85 99 00 • www.t-aasen.no

T I M E

JÆREN TRETEKNIKK

Smørpigen, Kvernaland

Tlf. 51 77 80 30

K ARM Ø Y

Dima Murerfirma

4250 Kopervik, Tlf. 91 69 15 74

Haaland & Thuestad AS

Sundv. 22, 4250 Kopervik, Tlf. 52 85 12 55

S AND NES

Bøcon AS

4392 Sandnes, Tlf. 51 95 88 20

S O L A

Sola Taxi

4097 Sola, Tlf. 51 65 04 44

S T A V A N G E R

Cowi AS

4016 Stavanger, Tlf. 51 82 59 00

Kjell Pahr-Iversen

4016 Stavanger, Tlf. 51 58 42 33

Kiropraktisk Klinikk AS

4006 Stavanger, Tlf. 51 89 60 55

T I M E

J. Skretting Maskin AS

Hognestadv. 137, 4346 Sandnes, Tlf. 97 50 54 46

Hovlandsveien 70,
4370 Egersund
E-mail post@bg.no
Tlf. 51 46 10 80

Bertelsen & Garpestad AS

Et bilde sier mer enn 1000 ord

Redaksjonen utfordrer leserne av Sørvesten til å sende inn bilder. Motiv er fritt. Vi har fått tilbakemelding om at det er flere av bladets lesere som driver med dette. Nå er ballen kastet med håp om at du tar den.

Idyll på Tungenes i Randaberg kommune.
Den skal tidlig krøkes, som stor stut skal bli! Foto: Tone Edvardsen

B E R G E N

tlf. 09009

Betong Vest AS
5258 Blomsterdalen
Tlf. 55 11 66 00

Fabrikkgaten 3, 5059 Bergen
tlf. 417 99 417
www.asplanviak.no

Døgntelefon: ☎ 56 57 49 50
Jorunn Moberg: ☎ 970 00 948
Ope etter avtale, Landbøden, Os.
Vi utfører alt det praktiske, eller legg til rette for pårørende som ønsker å gjera noko sjølv.

Ø S T E R Ø Y

YX Valestrandsfossen
Osterøy Servicesenter
Småland, 5281 Valestrandsfossen • Tlf. 56 39 41 86

Sunnhordland Lufthavn AS
Sørstokken, 5410 Sagvåg
Tlf. 53 40 37 00

B Ø M L Ø

Finnås Kraftlag
5430 Bremnes, Tlf. 53 42 89 00

ETNE

Skånevik Ølen Kraftlag AS
5593 Skånevik, Tlf. 53 77 13 00

F U S A

Eide Fjordbruk AS
5640 Eikelandsosen, Tlf. 56 58 52 00

Asvo Fusa AS
5640 Eikelandsosen, Tlf. 56 58 14 18

F U S A

Kenneth Opheim AS
5641 Fusa, Tlf. 56 58 42 07

Samnøy AS
5642 Holmefjord, Tlf. 56 58 28 04

K V A M

Byggmester Per Augestad AS
5620 Tørviksbygd, Tlf. 56 55 28 70

M E L A N D

Meland Elektro AS
5918 Frekhaug, Tlf. 56 17 87 00

Ø S

Terje Rognsvåg AS
Skjelsåsen 43, 5215 Lysekloster, Tlf. 56 30 46 00

S T O R D

Apotek 1 Stord
Stord senter, 5411 Stord, Tlf. 53 45 60 30

Haga Mat AS
5407 Stord, Tlf. 53 40 43 00

U L V I K

Ulvik Bensin og Service
5730 Ulvik, Tlf. 56 52 63 89

www.osbuss.no

- * Transport av små og store grupper.
- * Transfer til og fra Flesland.
- * Vi skreddersyr turer etter kundens ønske
- * Vi har busser fra 11 til 50 sitteplasser.

- * Kvalitet!
- * Sikkerhet!
- * Fleksibilitet!

Kontakt oss for en hyggelig prat ☺

Osbuss AS
Tlf: 56 30 99 80
Vakt tlf: 48 10 31 00
Mail: post@osbuss.no
www.osbuss.no

Vi takker
alle våre
annonsører
for den flotte
støtten!

HELSE BERGEN
Haukeland universitetssjukehus
Ortopedisk klinikk

Kysthospitalet i Hagevik
Spesialsykehus i ortopedisk kirurgi

Telefon: 56 56 58 00
Telefaks: 56 56 58 01
Adresse: Hageviksbakken 25, 5217 Hagevik
Epost: postmottak@helse-bergen.no

www.helse-bergen.no

Oppgave Vanskelig

3			8					9
					1	3	6	
		2		9				
			7	6		8		5
	4							
9		5			3		2	
5	8	4				9		
							7	2
					4			3

Løsning oppgave lett

1	9	3	6	8	7	4	2	5
5	7	8	3	2	2	1	6	9
4	2	6	5	9	1	3	8	7
3	4	5	8	6	9	7	1	2
2	8	9	7	1	4	6	5	3
7	6	1	2	5	3	9	4	8
8	1	4	9	7	5	2	3	6
9	5	2	3	4	6	8	7	1
6	3	7	1	2	8	5	9	4

Blott en dag

Emil Hegle Svendsen blottet seg for skiskytterjentene. I den forbindelse spør Sørvesten seg om det som vanlig medførte en strafferunde etter en mislykket stående?

Fjellstø sex

Jonas Gahr Støre sier at hvis det hadde vært mulig å elske med et fjell, måtte det bli med Hallingskarvet. Sørvesten minner om at det kan være bløtt i mosebelagte fjellsprekker; vi anbefaler derfor at Støre bruker gummistøvler!

I helvete

Torger Fylkesnes, SV-representant i Troms, mener at hvis det hadde vært olje i helvete hadde Arbeiderpartiet latt Statoil utrede konsekvensene. Sørvesten mener å ha lest at «Heller regjere i helvete, enn å tjene i himmelen.»

Halleluja

-Halleluja, utbrøt nylig KrF-leder Knut Arild Hareide i stortings salen etter et innlegg av statsminister Jens Stoltenberg. Stortingspresident Dag Terje Andersen klarerte ordet og fant det i overensstemmelse med parlamentarisk språkbruk. Foranledningen til denne bibelske lovprising av Stoltenbergs innlegg, var et svar til Hareide i den muntlige spørretimen om verdien av å være hjemme kontra i arbeid. Vår lille nevø Ronny lurte på om Hareide også sier halleluja hvis mor er hjemme halve jula?

Den nakne sannhet

Olje- og energiminister Ola Borten Moe kledd seg naken for VGs Elisabeth Skarsbø Moen, men ifølge Stavanger Aftenblad gjorde hun visst ikke noen drivverdige funn.

Så langt Sørvesten erfarer, er dette motsatt av oljeindustrien, der det meste blir målt i store dimensjoner.

Kom deg i arbeid!

Unge Høyre foreslår at folk som er i arbeid skal få et skatteuttak på kr. 6000,- årlig. Derimot vil ikke mennesker som mottar en eller annen form for trygd få dette skatteuttaket.

I den forbindelse lurte vår lille nevø Ronny på om ungdommene har fått ideen til forslaget fra evangelisten Matteus, som sier: For hver den som har, til ham skal det bli gitt, og han skal ha overflod. Men den som ikke har, skal bli fratatt selv det han har.»

Über alles?

Ikke nok med at Bayern München og Borussia Dortmund spilte seg fram til årets finale i Champions League; nå kan også Uwe Rösler komme til å rykke opp i Championship med laget han er manager for, Brentford!

Jeg vet at jeg absolutt ikke burde skrive det og egentlig skulle vi være ferdig med dette for 70 år siden, men jeg klarer ikke å la være: Deutschland, Deutschland über alles!

Ingen grenser

Tidligere statsminister Kjell Magne Bondevik sier at «Nestekjærligheten kjenner ingen landegrenser.» En viss russisk ubåtkaptein ville påpekt at den grense kan vi ikke se under vann!

Skjerpings Giske

Næringsminister Trond Giske innrømmer at hans mobiltelefonregning på over kr. 240 000,- er for høy! I fjor var regningen også i overkant av kr. 240 000,- Vår lille nevø Ronny lurte på om Giske er ukjent med dataroaming?

Dagens forbud

I forbindelse med at det er forbudt å selge kjølehjørner til private husholdninger, sier nestleder i Fremskrittspartiet, Per Arne Olsen at vi kan ikke forby alt vi ikke liker. Forbud er ikke veien å gå! Men ingen regel uten unntak, og Sørvesten minner om at Fremskrittspartiet heller ikke liker romfolk og tiggere.

Avhengig?

Forfatteren Dag Solstad sier at han har drukket hver dag i 40 år, men at han fint kunne klart seg uten alkohol, om det ikke var for at nervene hadde skreket etter det rent fysisk.

Vår lille nevø Ronny lurte på hvor mange år en må drikke for å kunne kalle seg alkoholiker?

Hevnaksjon?

Før Moses kunne føre israelittene ut av Egypt, sendte Gud ti landeplager over landet for å skremme Farao til å la dem gå. Den niende landeplagen, som vi kan lese om i 2. Mosebok, var en sverm gresshopper som «dekket alt synlig land, så jorden ble helt svart».

Nylig fløy en enorm sverm med gresshopper fra Egypt og inn over Israel, Gaza og Jordan, men i motsetning til i Bibelen ble svermen denne gangen slått til jorda ved hjelp av fly og insektmiddel.

Vår lille nevø Ronny lurte på om egyptere er langsinte?

Lenket til sofaen

Mannen som oppfant fjernkontrollen, og som dermed lenket millioner av TV-seere til sofaen, døde nylig, hele 96 år gammel. Amerikanske Eugene Polley fant opp den trådløse fjernkontrollen til fjernsynsapparatet så tidlig som i 1955, mens han arbeidet som ingeniør for Zenith Electronic i Chicago. Som belønning for sin «strålende» oppfinnelse fikk han en bonus på 2000 dollar, og i 1997 fikk han også en Emmy-pris!

Populær matrett

I år 1000 f.Kr. lagde folkeslag i Middelhavsområdet noe som ligner på det vi i dag kaller pizza. Mange hundre år senere gjorde romerne disse oppskriftene til sine egne og lagde pizza slik vi kjenner den i dag. Seint på 1800-tallet ble pizza en veldig populær matrett i Napoli i Italia.

Unge gutter sto ute på gatene og solgte pizza til frokost, lunsj og middag fra bodere i gatene. Disse bodene var som oftest bare en kasse eller en vogn man lagde pizza i, men etter hvert ble det mer og mer likt de pizzariene (pizzautsalgene) vi har i dag.

De første utvandrerne

"Restauration" var den første båten som dro fra Norge til USA med norske utvandrere. Den la fra kai i Stavanger 4. juli 1825 med 52 kvekere (religiøs trosretning) som hadde blitt forfulgt i Norge på grunn av sin tro. De hadde blitt overtalt til å reise av Cleng Peerson fra Tysvær i Ryfylke. Han reiste i forveien og arbeidet for å legge forholdene best mulig til rette for utvandrerne i det nye landet. Det ble født et barn om bord, så da "Restauration" ankom New York etter en seilas som varte i litt over 3 måneder, var det 53 mennesker om bord.

Nobels fredspris til Stavanger

På grunn av at Christian Lous Lange aldri har fått den respekt og heder han har fortjent fra sin hjemby Stavanger, er det nesten ingen som vet at han i 1921 fikk Nobels Fredspris! Prisen fikk han for sitt internasjonale engasjement for fred, og sine forslag til vilkår for fredelige løsninger. Tenk; Fredsprisen til en fra Stavanger. Det er virkelig noe å "skrøyda" av det! Lange delte prisen med Karl Hjalmar Branting fra Sverige.

Bevegelighet. Komfort. Sikkerhet.

Nesten uansett hvor stor familie du har, er nye Mercedes-Benz Vito en flerbruksbil som gir deg masse plass og komfort på korte og lange turer. I god Mercedes-Benz tradisjon er det lagt stor vekt på sikkerhet og komfort i den rikholdige listen av

standard- og ekstrautstyr. Uansett ønske lager vi bilen akkurat slik du vil ha den, vi kaller det lukseriøs skreddersøm. Sett ditt personlige preg på bilen og nyt kjøreturen i din nye Vito. www.mercedes-benz.no

- Kvalitet og pålitelighet i hver detalj
- Nytt komfortunderstell
- Kjøreglede for hele familien
- Lavere støynivå
- Nye motorer, lavere forbruk
- Mulighet for 4MATIC, 4-hjulstrekk med automatgir
- 5-års garanti

Gj.snitt forbruk Vito Blue Efficiency 113/116 CDI: 0,69 - 0,74 l/mil. CO2 utslipp 182 - 195 g/km. Importør: Bertel O. Steen AS

Mercedes-Benz

Bertel O. Steen

Bertel O. Steen Rogaland AS, Vassbotnen 9, 4069 Stavanger, tlf. 51 70 70 70. www.bosrogaland.no
Bertel O. Steen Bergen AS, Ekraveien 27, 5261 Indre Arna, tlf. 55 39 31 00 - www.bergen.bos.no

Gjett - rett

Svarene finner du nederst på siden.

Spørsmål

1. Hva heter Asias lengste elv?
2. Hva heter den russiske byen som ligger nærmest norskegrensen?
3. Hvilken nordisk by kalles «Kongens by»?
4. Hvor mange prosent av Norge ligger mer enn 900 m.o.h.?
5. Hvor ligger den Blå grotte?
6. Ligger Roma lenger sør enn New York?
7. Hva heter Norges største øy?
8. Hva har Jerusalem og La Paz til felles?
9. Hvilken europeisk innsjø grenser til tre land?
10. Hvilken fjord er den lengste i verden?
11. Hva kalles innbyggerne på Sardinia?
12. Hvilken elv er lengst av Donau og Rhinen?
13. Hva heter hovedstaden i Slovakia?
14. Hva heter møteplassen som ligger bare noen skritt fra gågaten i Haugesund sentrum?
15. Hva heter skuespillerinnen som debuterte i "Mongoland", og som senere spilte i "Buddy"?
16. I hvilken by deles "Amanda-prisen" ut?
17. I hvilket miljø utspilles handlingen i filmen "Rottenetter"?
18. Hvilket år skjedde Nokas-ranet?
19. Hvilket år ble Leif Johan Sevland ordfører i Stavanger for første gang?
20. Hvilket år ble Viking stadion i Jåttåvågen innviet?
21. Når skiftet Stavanger amt navn til Rogaland fylke?
22. Hvilket år ble Viking F.K. sist seriemester i fotball?
23. Hvilken avis ble grunnlagt av sokneprest Lars Oftedal i 1893?
24. Hva heter Rogalands nest største avis?
25. Hvilket lag har slått Viking i to cupfinaler?

1. Yangtse (6300 km) 2. Murmansk 3. København 4. 20 Prosent 5. På Capri 6. Nei, Byene ligger På samme Breddegrad 7. Hinnyla 8. Begge Navnene Betyr Fred Eller Fredens By 9. Bodensjøen 10. Scoresby Sound På Grønland 11. Sardere 12. Donau 13. Bratislava 14. Markedet 15. Pia Tjelta 16. Haugesund 17. Finansmiljøet I Stavanger 18. 2004 19. 1995 20. 2004 21. 1919 22. 1991 23. Stavanger Aftenblad 24. Haugesunds Avis 25. Skeld (1947 Og 1974)

NHF Sørvest	1	2	3	4	
5					
	6				
7	8			9	10
11			12		
	13				
14	15			16	
17			18		
		19			

Kryssord

Vannrett: 1) Bibelsk person 5) Sovjetisk avis 6) Golda ..., tidligere statsminister
7) Tegn 9) Naboer 11) Pålegg 13) Norsk forfatter (omvendt) 14) Plutselig
17) Pronomen 18) Dyr 19) Plante.

Loddrett: 1) Krypdyr 2) En av Romas sju høyder begrep 8) Gresk bokstav 10) Dominerende jazzstil 12) Bearbeider 15) Fisk 16) Stemme. Preposisjon 19) Først i 2 loddrett.

Frist for innlevering av kryssord er 20. august 2013. Svar sendes innen den tid til NHF Sørvest, Østre Nestunvei 20, 5221 Nesttun

Oppgave lett

		3			4		
5				2		6	9
4				1	3	8	
3			6				
2			1	4		5	
					9		8
	1		9	5			
9		2	4				
				8			

Løsning oppgave vanskelig

3	1	6	8	7	5	2	4	9
8	5	9	4	2	1	3	6	7
4	7	2	3	9	6	1	5	8
2	3	1	7	6	4	8	9	5
7	4	8	9	5	2	6	3	1
9	6	5	1	8	3	7	2	4
5	8	4	2	3	7	9	1	6
1	9	3	6	4	8	5	7	2
6	2	7	5	1	9	4	8	3

ALF

Arbeidsmiljøskaddes Landsforening

HBF

Handikappedes Barns Foreldreforening

LARS

Landsforeningen for Ryggmargskadde

LFN

Landsforeningen for Nakkeskadde

LFPS

Landsforeningen for Polioskadde

LFS

Landsforeningen for Slagrammede

LKB

Landsforeningen for Kvinner med Bekkenløsningsplager

AMC

Landsforeningen for Arthrogryposis Multiplex Congenita

NASPA

Norsk forening for Arvelig- Spastisk Paraparese/- Ataksi

Foffeillforeningen

Norges Handikapforbund Sørvest - alfabetisk lokallagsliste

ALF HORDALAND

Fred Gunnar Eide
Hylkjebakken 12
5109 Hylkje
993 58 886
fgu-eid@online.no

ALF ROGALAND

Bjarne Kapstad
Krosshaugveien 3
4085 Hundvåg
906 96 025
bkapstad@online.no

HBF HORDALAND

Øyvind Mathisen
Skranelia 15
5251 Søreidgrend
915 92 464
oeymat@online.no

HBF ROGALAND

Mette Mæland Aske
Dykjelveien 11
4032 Stavanger
954 92 002
Mette.aske@lyse.net

HORDALAND POLIOLAG

Marit Sætvedt
Dag Hammerskjøldsvei 171
5044 Fyllingsdalen
922 10 646
maritir@frisurf.no

ROGALAND POLIOLAG

Kjell Inge Bringedal
Stemmemyr 12
5542 Karmsund
909 17 522
kbrin@haugnett.no

LARS HORDALAND

Marius Loftheim
Helgesensgt. 4
5003 Bergen
55 31 22 64
loftheim@gmail.com

LARS ROGALAND

Geir inge Sivertsen
Fjogstadveien 94
4329 Sandnes
917 77 639
ginsive@online.no

LFA HORDALAND

Gisle Hagenes
Kyrkesteinvn 15
5357 Fjell
906 65 642
gihage@online.no

LFA ROGALAND

Jorunn Svanevik
Stemmemyr 12
5542 Karmsund
951 15 192
josvane@haugnett.no

LFN HORDALAND

Margit R. Solheim
Konsul Børsgate 13b
5006 Bergen
911 77 391
lfn.margit@gmail.com

LKB HORDALAND

Tina Liadal Herrevold
Hesthaugen 82
5200 Os
410 72 828
trivselen@gmail.com

LFS HORDALAND

Hans Henrik Tøsdal
Nygårdsmyren 1
5164 Laksevåg
918 66 074
hans@avantic.no

NHF BERGEN

Astrid Haugstad Tangerås
Postboks 93 Nesttun
5852 Bergen
934 07 420
astridH.tangeras@dnb.no

LKB ROGALAND

Inger Marie Tjøstheim
Rødstilkveien 1
4049 Hafrsfjord
917 71 029
ingermot@lyse.net

NHF BØMLO

Elsa Ingunn Kvarven
5428 Folderøyhamn
53421047
asbjorg.husevik@bomlo.kommune.no

NHF FUSA

Marit Holmefjord Solvang
Holdhus
5640 Eikelandsosen
412 15 911
maritehs@gmail.com

NHF HÅ

Kristian Bore
Rothaugane 7,
4362 Vigrestad
41628116
kristian.bore@lyse.NET

NHF KARMØY

Kjell Inge Bringedal
Stemmemyr 12
5542 Karmsund
909 17 522
kbrin@haugnett.no

NHF KLEPP OG TIME

Sissel Løchen
Arne Garborgsvei 16
4340 Bryne
51 48 87 13
sissel.loc@c2i.net

NHF MELAND

Anne-Berit Kolås
Fosseskarvegen 73
5918 Frækhaug
908 90 731
kokolaas@online.no

NHF NORD-ROGALAND

Åse Kallevik
Viksemarka 74,
5514 Haugesund
91811714
aas-kall@online.no

NHF OS

Maria Christine Dressel
Kuhnleveien 103
5200 Os
56 30 04 45
madress@online.no

NHF SANDNES

Per Langeland
Bruelandsenteret
Ganddalsveien 1,
4307 Sandnes
48243046
plangel2@online.no

NHF STAVANGER

Anne Marie Auestad
Børeringen 9
4085 Hundvåg
906 00 739
am.auestad@getmail.no

NHF STORD

Heine Nysæther
Bandadalsplassen 6D,
5417 Stord
99406994
hei64ne@gmail.com

NHF ULVIK

Bjørge Midtbø
Øvre Paradis 25
5730 Ulvik
56 52 63 42

NHF VOSS

Torstein Sausjord
Teigabrekko 14
5700 Voss
957 92 195
bjoergho@online.no

NHF ØYGARDEN

Magnes Rossnæs
Rotevågsvegen 53,
5336 Tjeldstø
95112634
magross@online.no

NHFU SØRVEST

Guri Anne Nesdal Egge
Lyshovden 88
5148 Fyllingsdalen
900 16 202
gurianne@hotmail.com

NHF SOTRA

Kontakt regionskontoret

LFN ROGALAND

Kontakt regionskontoret

LFS ROGALAND

Kontakt regionskontoretw

Et hav av plass. Helt sikkert.

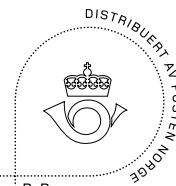
Volkswagen Caravelle har et hav av plass for hele familien og er blant de mest komfortable og sikre bilene på markedet. I Caravelle blir lange reiser med familien en drøm. Volkswagen Caravelle leveres som personbil fra 5 til 9 seter og er godt egnet for tilpassing til individuelle behov. Naturligvis kan Caravelle leveres med innovative løsninger som 4MOTION firehjulsdrift eller med DSG-automatgir. På toppmotoren 2,0 TDI 180 hk kan du også få kombinasjonen DSG og 4MOTION! Stikk innom din Volkswagenforhandler, så forteller vi deg mer!

Drivstofforbruk blandet kjøring: 0,69 – 0,88 l/mil. CO₂-utslipp 179 - 232 g/km. Pris fra 578.700,- veil. levert Oslo inkl. lev.omk. Frakt utenfor Oslo og årsavgift kommer i tillegg. Avbildet modell kan ha utstyr utover standard.

B ØKONOMI
ÉCONOMIQUE

NORGE

P.P.

Returadresse:
Norges Handikapforbund Sørvest
Postboks 93 Nesttun, 5852 Nesttun

LAGUNEN

www.lagunen.no

Handikapservice

- Mer enn 135 butikker
- Luftige fellesarealer
- Tilrettelagte parkeringsplasser for biler med sideheis
- Heisadkomst i ulike soner av senteret
- Trinnfri adkomst til parkering og senteret
- Heiser tilpasset rullestolbrukere
- Elektroniske handlevogner
- Handikaptaletter
- Utlån av rullestoler

Åpningstider

10-21 (18)

Mat 9-22 (20)

Tilrettelagt
parkering
både innenfor
og utenfor
bomanlegget.

LAGUNEN STORSENTER